

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam

192 szám.

Főszerkesztő

Szele Béla dr.

Szombat

1934. évi augusztus 25

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

MA: LÁSSUK GYULAFEHÉRVÁRT!

Nem megyünk bálba

Bratianu Dinu erdélyi beszédeinek élénk visszhangja támadt. A vezető szónok a nemzeti-parasztpárti sajtó trombitáit viszik, ezek az annyiszor kipróbált és ellenzéki időkben olyan megható érzelmekkel, vagy hörgő keserűséggel harsogó hangszerek. A kolozsvári Patria gúnyosan hivatkozik a Bratianu Dinu által hangoztatott „erkölcsi követelmények”-re, melyekről a polgár „saját zsebében keresztül szerzett igen szomorú tapasztalatokat”, idegenek inváziójáról beszél, örményekről és görögökről, akik a régi urak helyébe ültek, holott az öreg Bratianu idejében még „alázatos és meztelbás szolgák voltak”. Bukarestben a Dreptatea süti el az ellentámadás nagygyűlést és a liberálisoknak Erdély iránt táplált érzelmeit abba az immár közszájon forgó jelmondatba sűríti, amit Bratianu Jonel ejtett ki száján egy keserű pillanatában, az erdélyiekkel való nagy harcok idején, amikor bizony őszinte lehetett az önkéntelen felkiáltás: „Akarom Erdélyt, de az erdélyiek nélkül!”.

Hazudnánk, ha azt állítanánk, hogy az újdonság ingerével hat ránk ez a pártközi esetepaté. És jogosan illethetnének bennünket a menthetetlen együgyűség vádjával, ha ezeket az ellenséges táborokban felhangzó, Erdélyt dicsőítő és Erdélyt sirató trillákat készpénznek vennők, mint hajdanában, amikor betlehemi csillagunknak tekintettük a gyulafehérvári pontokat, építettünk miniszteri nyilatkozatokra és boldogan dörzsöltük kezünket, ha valaki előtűnt szűkebb pátriánk nagy hivatásáról beszélt... Hogy eltűntek a szép idők, hogy megkeményedett a szívünk, micsoda ironikus mosollyal szemléljük ma a vítézi tornát, amelyen el kell dölnie a nagy kérdésnek: ki szeret bennünket jobban?

Ma már ott tartunk, hogy Bocu Szever rezgő hangja sem tud meghatni bennünket, mellyel a lippai ünnepségekre invitálja Erdély kisebbségi polgárait is, akik — nyilván — „hívei a szabadságmozgalomnak és az erkölcsi szabadságszolgálatért küzdenek”. Istenem, mennyire elfáultunk, holott... miről is van szó? Igen: az erdélyi szellemről, mely csatasorba hív mindannyiunkat, kicsinyeket és nagyokat, elnyomottakat és szenvedőket, többségit és kisebbségit, hiszen mindannyian testvérek vagyunk s hál' Istennek elég edzett a kezünk arra, hogy — egyik-másik politikus számára kikaparjunk a tüzből a sült gesztenyét.

Mert erről van szó: a gesztenye-politikáról. Erdélynek ez a szerep jutott. Az ősi fátum még él és ma is ott sötétlik fölöttünk: mindig másokért harcolni, mindig mások szekerét tolni, odaadni kincseinket, javainkat, utolsó ingünket és semmit nem kapni érte cserébe. „Erdélyt az erdélyiek nélkül...” nem új dolog ez s nem új szólam, különösen nekünk, kisebbségi polgároknak, akiket koporsók, örömök, szenvedések, hagyományok és alkotások kötnek ehhez a földhöz és ma mégis szemünkbe mondják, hogy idegenek vagyunk, megürit népesség, szedett-vetett jövevények.

Erdély ügyvédjének áll be most a nemzeti-parasztpárt fővárosi sajtóorgánuma. Vajjon milyen címen és milyen erkölcsi bátorsággal, amikor ez a párt közel öt évig volt uralmon s Erdélyt úgy hagyta, ahogy átvette: szegényen, kismizetten, az ajkakon sok-sok panasszal. És milyen alapon hirdeti Erdély új

Országos jelleget kap a szovátai tüntetés

Nyílt színvallást követel pártjától Maniu

Vagy harc az őszinte alkotmányosságért, vagy kilép a pártból
Egy nagy román lap is védelmébe veszi a magyar nyugdíjasokat
Főnöke nélkül vonult fel Târgu-Jiuban a kormánypárt vezérkara

Bukarest, augusztus 24.

Csütörtökön reggel 9 órakor különvont futott be a tg-jiui állomásra, melyből Nistor, Slavescu, Teodorescu, Xen, Sassu miniszterek, Negura és Constantinescu alminiszterek szálltak ki, mintegy 100 parlamentár társaságában. A vendégeket a liberális-párt helyi tagozatának a tisztikara fogadta a pályudvaron, ahonnan a prefekturára mentek.

Tatarescu fél 10 órakor érkezett meg gépkocsin. A miniszterelnök az éjszakát

gorjmezei nyaralójában töltötte, ahová Franasovici és Inculet miniszterek is elkísérték.

Az értekezlet programja szerint először a helyi ügyeket tárgyalták le s csak ezután beszélt a miniszterelnök, akinek nyilatkozatait nagy érdeklődéssel várták politikai körökben.

Nagy feltűnést keltett Bratianu Dinu távolmaradása. Ezzel szemben a párt baloldali elemeit tömörítő „H”-csoport teljes létszámban vonult fel a tg-jiui értekezletre.

tőségében messze túl fogja szárnyalni a maniuisták eddigi tanácskozásait.

Nagy előkészületek történnék az irányban, hogy a szovátai gyűlést országos jellegű népi demonstrációvá szélesítsék ki. A rendezőbizottság gondoskodott arról, hogy minden tartomány képviseltesse magát, ezenkívül mozgósítják falusi híveiket, úgyhogy az értekezlet több ezer ember jelenlétében fog lefolyni és a jelek szerint, méltó megnyilatkozása lesz Erdélynek a bukaresti monstre-bankett után.

Hogy Maniu elmegy-e Szovátára, ma még nem lehet tudni. Az Epoca azt írja, hogy Maniu egyelőre Badacsonyban marad, ahol a gazdasági munkálatok igénybe veszik minden idejét, hívei azonban remélik, hogy vezérük időt szakít magának arra, hogy Szovátán nyíltan kifejezésre juttassa álláspontját azokról az állampolitikai problémákról, melyeknek megoldásától teszi függővé a pártban való maradását vagy kilépését.

Az Adeverul szerint a szovátai értekezlet két irányban foglal állást:

1. Tiltakozni fog az ellen a hajsza ellen, melyet egyes politikai körök Maniu ellen indítottak.

2. Részletesen megvitatja a „badacsonyi programot” és a párt tartományi kongresszusán követelni fogja annak maradéknélküli alkalmazását úgy politikai, mint társadalmi téren.

„AZ ÁLDÓZATOKNAK IGAZSÁGOSAN KELL MEGOSZLANIUK”

A fővárosi lapok az aggodalom hangján írják a folyamatban lévő tisztviselő-elbocsátásokról. A Lupta rámutat a kormány félhivatalosnak egymással ellentmondó közleményeire. Egyik helyen azt írja a Viitorul, hogy „nem

A nemzeti-parasztpárt tanulmányi bizottsága munkában

Az eforiai Grand-szálló olvasótermében szerdán este ülést tartott a nemzeti-parasztpárt tanulmányi bizottsága. Letárgyalták Petre Andrei volt alminiszter közoktatásiügyi jelentését. Az ülésen jelen volt Tilea Viorel volt alminiszter is, anélkül, hogy részt vett volna a vitákban.

MANIU ULTIMATUMA MIHALACHE-NAK?

A Curentul azt a szenzációt keltő, de ugyanakkor megerősítőre szoruló hírt közli, hogy Maniu a közeli napokban elhagyja a nemzeti-parasztpártot.

A lap úgy tudja, hogy Popovici Mihály nemcsak Maniu és Vajda kibéküléséről tárgyalt Konstancában a párt vezetőivel. A Maniu-Vajda-ügy most már külön kérdés. Maniu, aki az utóbbi időben a cselekvés politikájának ut-

jára lépett, ultimátumot küldött saját pártjának. Popovici kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárt volt elnöke a napokban levelet írt Mihalachenak, amelyben követeli a nyílt színvallást:

vagy a szabad és alkotmányos jogokért harcoló politika mellett foglal állást a párt, vagy ő távozik a pártból.

Maniu állítólag kijelentette azt is, hogy nem tudja elviselni az állandó egyenetlenkedéseket és összetűzéseket, — inkább kilép.

A Curentul azzal fejezi be cikkét, hogy Maniu komoly elhatározását már csak egyetlen körülmény változtathatja meg: ha a párt teljes egészében magáévá teszi Maniu programját.

A bukaresti lap híradását természetesen fönttartással kell fogadnunk, ezzel szemben viszont tény az, hogy

az augusztus 30-i szovátai értekezlet jelen-

aranykorszakát Bratianu Dinu, amikor a multból tudjuk, mit jelentett a liberális kormányzás Erdély számára. Aranykorszak volt ez, hogyné, de csak a pártnak, mely leküldte prokonzulait mihozzánk, a kikről a vérmes fantáziák az aranyat tojó tyúk képzetét alkották.

Folyik a harc ennek a szerencsétlen tartománynak órási kádávere fölött, mint hajdan a görög mitológiában, amikor Patroklos holttestéért küzdöttek a rettenthetetlen bajnokok. A többségi népek ha vannak is panaszai, talán látványosság ez, nekünk azonban újabb, keserű tanulság, noha távol áll tőlünk a szándék, hogy ellenséges érzellemmel viseltessünk egyik, vagy másik hadakozó fél

iránt. Mi szeretnők a legjobban, ha az ígéretek és az ünnepélyes fogadkozások testet ölténének s Erdély tényleg azt a szerepet kapná Nagyrománia keretében, ami multjánál, gazdasági és kulturális értékeinél fogva méltán megilleti. Am multbéli tapasztalataink arra tanítanak bennünket, hogy erre hiába számítottunk. A pártok, ha Erdély nevét írják is zászlaikra, ha az erdélyi szellemet hangoztatják is, mégsem erről van szó, mégsem a mi sorsunkért fáj a pártvezérek szíve, hanem azért a néhány százezer szavazatért, mely után, ha egyszer benn van az urnában, akár özönvíz is jöhet.

Küzdjenek és hadakozzanak tovább is a politikai urak. Mi visszavonulunk fáj-

dalmunk-ásta barlangjainkba és várjuk a jobb napokat, melyek ha mi ránk nem is, de unokáinkra talán el fognak következni. Ne in vitáljon bennünket Bocu ur, ne huzzza e szájunk előtt a „szabadság” mézes madzagját. Házainkat panasz és jajveszéke les veri fel, kenyerüktől megfosztott családok, könyörtelenül lekaszált és utca ravetett egzisztenciák hekatombája sötétlik ablakaink alatt. És bálba hívna bennünket. Hát nem megyünk oda ün neprontóknak. Mi éhes gyomorral s könnyes szemekkel nem tudunk szetre jászkatáritani arra az erdélyi szellemre, amit farsangi ötletté züllesztettek nagypolitika fölkejtjei.

vesznek tömeges elbocsátások, másik helyen fölteszi a kérdést: „Melyik a nagyobb veszedelem, ha megvárjuk a köztisztviselők testületében a törvénytelenül kinevezett tisztviselők ezreit, hogy egy szép napon ne tudjuk fizetni az állami hivatalnokokat vagy ha elbocsátjuk őket?...“

A kormány egyelőre óvatosan kezeli a kérdést. Megnyugtató kijelentéseket olvasunk a lapokban, a minisztériumokban ugyanakkor egyre gyűlnek a törvénytelenül kinevezett tisztviselőről készített kimutatások, melyeknek végleges sorsáról rövidesen döntenie kell a kormánynak. Különösen az erdélyi tisztviselőkörökben lehet nagy nyugtalanságot tapasztalni. Az Adeverul szerint,

ha a vonatkozó rendelet törvényt betűszerint végrehajtják, úgy Erdélyben körülbelül 11 ezer állami tisztviselő kerül az utcára.

A nyugdíjak felülvizsgálásáról még mindig nem nyilatkozott a kormány. A Dimineața vezércikkben foglalkozik a kérdéssel és úgy vélekedik, hogy legfennebb csak a méltánytalanságok megszüntetéséről lehet szó, semmiesetre a törvényesen elismert nyugdíjak megvonásáról.

— Erdélyben — hangzik tovább a cikk — heves tiltakozást váltott ki az illető rende-

let törvény. A kisebbségek úgy vélekednek, hogy ellenük irányul, a Viitorul ugyanakkor tiltakozik ez ellen a beállítás ellen. Am ha a kormánynak nincsenek is kisebbségellenes szándékai, nem helyes olyan kérdéseket napirendre tűzni, melyekkel érveket szolgáltatnak irredenta és revizionista köröknek.

— Ismerjük a helyzet súlyosságát. Megértjük azt, hogy áldozatokat kell hozni. Az áldozatokat azonban igazságosan el kell osztani. Az a mód azonban, ahogy a kormány a tisztviselők és a nyugdíjasok helyzetét felül akarja vizsgálni, mindennek nevezhető, csak igazságos cselekedetnek nem...

ARANYÉRTÉKBEN VÁLTJAK VISSZA A KÖLCSÖNKÖTVÉNYEKET

A belföldi kölcsönre vonatkozó tájékoztatókat szeptember 15-én bocsátják ki.

A jegyzések október 15-én kezdődnek és 2—3 hónapig tartanak.

A kölcsönterv egyik záradékában a kormány a kifizetést, illetve a szelvények beváltását aranyparitáson biztosítja.

Vagyis a pénzkibocsátás fedezetének bármilyen változásától függetlenül, aranyértékben váltják vissza a kölcsönkötvényt.

A nyári nap, hogy szeplőt ki ne hozza, használjon „FLOREAL” napfénypudert, I-es számú puder alá tegyen

„FLOREAL”-krémek

Kapható minden jobb szaküzletben, ha nem kapná, írjon: Vezérképviselő: Drogueria „Centrala” Oradea.

Mit mondott a miniszterelnök Tg-Jiuban?

A tg-jiui értekezleten Tatarescu miniszterelnök vázolta a kormány eddigi munkáját s a konverzióról kijelentette, hogy végre békét teremtett az országban. A liberális párt teljesen át akarja szervezni a közigazgatást, ugyanakkor fokozott gondot fog fordítani, hogy a hadsereg megfelelhessen a mai követelményeknek. Élesen kikelt azok ellen, akik a kormányt zavarni próbálják munkájában s felelőtlenségükben a Koronát sem kímélik. Az alkotmánymódosításról kijelentette, hogy a kormány egyelőre fontosabb problémákkal van elfoglalva. Végül felolvasta Bratianu Dinu levelét, aki teljes hozzájárulását küldi a Tg-Jiuban hozandó határozatokhoz.

üdülő Titulescu román külügyminisztert is, akivel szintén tanácskozásokat folytat. A kancellár szombaton érkezik hazre Bácsbe.

VISSZAVONJÁK A HABSBURGOK VAGYONÁNAK ELKOBZÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYT

Ismeretes, hogy a Monarchia összeomlása után Ausztriában törvényt hoztak a Habsburgok vagyonának elkobzásáról. Schuschnigg osztrák kancellár most nyilatkozatot adott az Echo de Paris tudósítójának s kijelentette, hogy a kormány legközelebb hatálytalanítja a Habsburgok vagyonának elkobzásáról szóló törvényt.

A JUGOSZLÁV MINISZTERELNÖK NYILATKOZATA

Belgrád, augusztus 24.

Uzunovici miniszterelnök Nisben beszédet tartott, amelyben többek között a jugoszláv külpolitikáról is nyilatkozott.

A miniszterelnök kijelentette, hogy a jugoszláv külpolitikát Sándor király irányítja és a külpolitika alapja az, hogy Jugoszlávia nem akar senkitől semmit, de nem is hajlandó senkinek adni területeiből.

— Ha bárki Marburgnál megtámadná a szlovéneket, egységes Jugoszláviával találja magát szemben — mondotta Uzunovics.

Ezt az utolsó mondatot az olasz törekvésekre értette a jugoszláv miniszterelnök, ami arra mutat, hogy Jugoszláviában egyelőre nem nagy hajlandóság van csatlakozni az olasz irányítás alatt álló gazdasági egységhez.

A kisantantállamok, amint erről egy prágai jelentés beszámol, felkészültek a firenzei egyezményrel szembeni állásfoglalásra és rövidesen együttesen döntenek a kérdésben, valószínűleg a szeptember második felében esedékes kisantant-konferencia keretében.

ISMÉT KIVAGEZTEK EGY FELKELŐT AUSZTRIÁBAN

A leobeni katonai rögtönítélő törvényszék szerdán hirdette ki ítéletét az Enns-völgyi felkelők ügyében.

Erlbachert költöltáltali halálra, Ritz Agostont életfogytiglani súlyos börtönrre ítélték.

Erlbacher kegyelmi kérvényét Miklas elnök elutasította és este kilenckor végrehajtották rajta az ítéletet.

Késő este pedig, amikor a község és vidékének magyarsága csendes táncmulatságra gyűlt össze, ismét megjelent.

Az egyik teremben a földművelők mulatoztak csendesen, amikor a csendőrmester megjelent és helyet követelt magának. A véletlenül és ártatlanul utjába eső legények közül

kettőt felfofozott, majd, — mint aki jól végezte dolgát — eltávozott.

A pókai csendőrmester zajos botránya megdöbbenést keltett a marosmegyei község magyarsága között.

A község magyarsága küldöttség útján hozza tudomására a történeteket a marosmegyei csendőrlégió parancsnokának és a marosmegyei megyefőnöknek.

Mindkét hatósági személy minden biznnyal érélyes vizsgálatot indít ebben az ügyben és a pókai csendőrmester remélhetőleg elnyeri viselkedésének méltó jutalmát.

Benczel Béla

Meghalt, miközben lánya halotti bizonyítványára várakozott

Ploesti, augusztus 24.

Megrendítő dráma játszódott le csütörtökön délelőtt a ploesti városházán. Egy Marinescu Alexandru nevű poiana-campen birtokos felment az anyakönyvvezetői hivatalba, hogy bejelentse egyetlen leányának elhunytát és kiváltsa a halotti bizonyítványt. A teremben várakozás közben hirtelen rosszul lett s mielőtt segíthettek volna rajta, pár perc múlva kisézenvedett.

„A Schuschnigg-rejtély”

Baldwinnal, Barthouval és Titulescuval is találkozik Schuschnigg kancellár a Rivierán

Az olasz-osztrák egyezmény nyolc pontja — Franciaország beleegyezésével köölték meg a firenzei egyezményt

Hatálytalanítják a Habsburgok vagyonának elkobzásáról szóló törvényt Ausztriában

Páris, augusztus 24.

A francia sajtó változatlanul a legnagyobb figyelemmel kíséri az osztrák eseményeket és lépésről lépésre kíséri Schuschnigg kancellár útját.

Az Intransigeant szerint a velencei tárgyalások eredménye az alábbi pontokba foglalható össze.

1. Az osztrák kormány tovább folytatja a meggyilkolt Dollfuss politikáját.
2. Olaszország a maga részéről biztosítja Ausztria függetlenségét és területi sértetlenségét.
3. Ausztria és Olaszország között kiemélyítik a kereskedelmi kapcsolatokat.
4. Olaszország szabad kikötőt létesít Ausztriának.
5. Ausztria a szabad zónában önálló kereskedelmi hajórajt létesíthet.
6. Az osztrák árucikkek Olaszországban kedvezményes vámdíjtétel alá esnek.
7. A két ország kölcsönösen életbe lépteti a diák- és tanár-cserét.
8. Kölcsönösen kedvezményes utazási és tartózkodási lehetőséget biztosítanak egymás alattvalói részére.

A lap szerint a szerződés záradéka kimondja azt is, hogy úgy Olaszország, mint Ausztria felszólítja a többi dunai államot a közép-európai gazdasági szövetséghez való csatlakozásra.

Francia politikusok megítélése szerint a megállapodásnak ez az utolsó pontja kifejezetten a kisanantnak szól.

Ezek szerint a kisanantnak most már nyilatkoznia kell, annyira is inkább, mert Jugoszlávia gazdasági helyzete parancsolóan követeli a gazdasági egyezményhez való csatlakozást.

Prágai vélemény szerint is ezen az úton lehet legeredményesebben elejét venni úgy az Anschlusznak, mint a Habsburgok esetleges trónraállításának.

Csehszlovák politikai körökben mind a két eshetőségnek ellene vannak s így nem zárkóznak el a csatlakozástól, ha megfelelő biztosítékot kapnak ennek a két eshetőségnek a kizárására.

Bécsi jelentések szerint a firenzei megállapodások Franciaország tudtával és helyeslésével jöttek létre és az olasz-francia együttműködés a du-

nai kérdés megoldásával kapcsolatban biztosítva van.

SCHUSCHNIGG A RIVIERÁN TALÁLKOZIK BALDWINNAL, BARTHOVAL ÉS TITULESCUVAL

Schuschnigg osztrák kancellár magántitkára kíséretében megérkezett Nizzába.

Megérkezése után nyilatkozott, hogy kizárólag magántartózkodásra érkezett két napra, mert még sohasem volt a Rivierán.

A francia lapok azonban rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak Schuschnigg útjának. A párisi lapok hasábjain valóságos „Schuschnigg-rejtély”-láz vett erőt. A

riporterek egész tömege kíséri lépésről lépésre az osztrák kancellárt.

Párisi jelentés szerint

Schuschnigg találkozik Baldwin angol helyettes miniszterelnökkel, aki tegnap érkezett meg Aix les Bainsbe.

Egy másik lap értesülése szerint Schuschnigg ugyancsak

találkozik azzal a francia miniszterrel, aki tegnap hirtelen gépkocsin elhagyta Párist. Ez a francia miniszter Barthou külügyminiszter.

A jelentések tudni vélik azt is, hogy Schuschnigg felkeresi a Cap Martinben

Már Marosmegyében is!

Cenzornak és diktátornak csapott fel a pókai csendőrmester

Betiltotta Kemény János báró egyházi tárgy előadását

Marosvásárhely, augusztus 24.

Eddig leginkább csak Csikból és szörványosan Biharból érkeztek olyan jelentések, amelyek egy-egy csendőrmester basáskodásairól számoltak be. Marosmegyében nem igen fordult elő hasonló eset. Talán a marosvásárhelyi csendőrlégió parancsnokságának az erélye akadályozta meg a hasonló tulkapásokat, vagy talán a csendőrmestereknek ez a válfaja elkerülte eddig a marosmegyei községeket. Most azonban megtört a jég.

Az egyik marosmegyei községben, Pókában, olyan megdöbbenő csendőrbrutalitás történt, amely nemcsak a magyar többségű község lakosságát, de az egész környéket is felizgatta.

A marosmegyei kisközségben a napokban a református egyház szép ünnepség keretében vett részt az ujonnan épült református iskola felszentelésén.

Az ünnepi prédikációt Tavasz Sándor dr. kolozsvári teológiai tanár tartotta, Kiss Lajos görgegyi esperes imádkozott és Adorján Lajos pókai lelkész, aki éppen a napokban ünnepelte egyházi működésének 25 éves jubileumát, tartotta a szentbeszédet.

Ezután kezdetét vette az ebből az alkalomból rendezett vallásos ünnepély, amelyen Kemény János báró, marosvécsi lelkész, a Helikon megalapítója tartott előadást.

Az előadás címe „Az iskola, mint hitvallási követelmény” volt és abban Kemény báró arról beszélt, hogy az iskola fenntartása elsősorban nem kulturális, nem is nemzeti követelmény, hanem iel-sőbb parancs.

Kemény János még be sem fejezte az előadását, amikor a község mindenható ura, a csendőrmester megjelent a helyszínen és kijelentette, hogy

az előadás államellenes és ezért nem engedí meg befejezését.

Ekkor már a hatósági személyek, a községi jegyző és a bíró is közbeléptek és a magyarul nem tudó csendőrmestert arra akarták rábírní, hogy távozzék.

A pókai csendőrmester azonban nem hallgatott rájuk, hanem fegyveresen a gyülekezet elé lépett és hangos fenyegetések között felszólította a jelenlevőket, hogy távozzanak. Ezután elvette Kemény János előadásának kéziratát, mint „bűnjelt”, majd eltávozott.

Vihar dühöng a Fekete-tengeren

Moszkva, augusztus 24

A Fekete-tengeren napok óta borzalmas vihar dühöng. Az orosz és török kikötőkben a forgalom teljesen szünetel. A viharok eddig 8 ember esett áldozatul.

Zsidó világgyűlés Genfben

Genf, augusztus 24

A Népszövetség székvárosában ülésező zsidó kongresszus kimondotta, hogy 1935 augusztusára zsidó világgyűlést hív össze Genfben.

A tábla is elismeri, hogy a fizetések pontatlan ki- utalása — elősegíti a sikkasztást

Temesvár, augusztus 24.

Érdekes ítéletet hozott a temesvári ítélőtábla leszállította egy sikkasztásért elítélt körjegyző büntetését, helyt adva a védelem ama érvelésének, hogy a vádlott azért sikkasztott, mert nem kapta meg rendesen fizetését az államtól.

Hannecker barátságai jegyzőit a törvényszék annak idején ötven börtönre ítélte sikkasztásért és okirathamisításért. A tábla most foglalkozott ügyével. A táblai tárgyaláson a védelem arra hivatkozott, hogy Hannecker hat hónapig nem kapta fizetését az államtól, családjaival együtt éhezett és valóságos rákényszerült a sikkasztásra. A tábla részben helyt is adott az érvelésnek és a nyomora miatt sikkasztó jegyző büntetését egyéni és 11 hónapi fogságra szüntette le. A vizsgálati fogságot beszámítják.

Mégis osztózkodtak Csikkarcfalván

Csikszerecs, augusztus 24

Mult számunkban megírtuk, hogy az állam által megvett és nemzeti ajándék gyanánt Békás községnek adományozott Királykut és Ivánfénék nevű 1150 katasztrális hold erdő legelő vételárát Csikkarcfalva és Csikjenőfalva közbirtokosságai közgyűlései határozat alapján tagjaik között aránylag szerint felosztották. Ahelyett, hogy az egyösszegben hatalmas gazdasági erőt képviselő tőkével az annyira szükséges hitelszövetkezetet alapították volna meg.

Utólag kétségtelenül megállapítottuk, hogy Csikjenőfalva közbirtokossága a pénzkiosztó határozatot nem tudta végrehajtani. Nem azért, mintha a vagyonközösség józan beállása ezt megakadályozta volna, hanem azért, mert az adósságok kifizetése után egyetlen megveszekedett garas sem maradt fenn, sőt az öszadósság kifizetésére a vételár nem is volt elég.

Ezzel szemben Csikkarcfalván, melynek nem volt a csikjenőfalvihoz hasonló többmillió adóssága, megtörtént a pénzkiosztás. Mindenki megkapta a maga részét. Nem lázonghat Both Ágoston és társasága sem, mert tekintélyes summat vettek kézhez. Hogy ezzel a község jövő közgazdasági fejlődését elképzelhetetlen módon visszavetették, ki törődik, míg a kapott pénzből tart. Ha elfogy, majd észretérnek. Viszont akkor már nem lehet segíteni a bajon. Elszomorító valami, hogy állandóan saját bőrén gyártja a székelység a tanulságos példákat s még sem okul belőle. Pedig ennek az ideje rég elérkezett. Roncsokban heverő életlehetőségek ezrei jelzik, de hiába.

Nem engedik ülésezni a temesvári magyarpárti tagozatok vezetőségét

Temesvár, augusztus 24

A Magyar Párt temesmegyei tagozatának ifjusági szakosztálya és a gyárvárosi tagozat augusztus 26-ikára közös választmányi gyűlést hívott össze. Miután az östomállapot rendelkezései szerint a választmányi gyűlésekre is külön engedélyt kell kérni, a magyarpárti vezetők eleget tettek az előírásnak. A rendőrség ennek ellenére, minden indoklás nélkül megtagadta az engedély kiadását. A nyilvánvaló sérelem miatt nagy az elkeseredés a temesvári magyarpárti körökben.

Háborus riadalom az orosz-mandzsú határon

A szovjetorosz lakosság tömegesen menekül
Mandzsukuo területéről

A japánok megint letartóztatták a keletkinai vasut
számos szovjettisztviselőjét

London, augusztus 24

Az angol és japán külügyminiszterium ismétlen cáfolja azt a hírt, amely szerint Japán és Anglia között titkos szerződés jött volna létre arra az eshetőségre, ha háborúra kerül a sor Japán és Oroszország között.

Az európai sajtó ennek ellenére továbbra is foglalkozik a régi angol-japán szövetség felújításának kérdésével és ha nem is zárkozik el teljesen a cáfolatok elől, mégis

fenntartja azt az értesülést, hogy Anglia és Japán között újabb katonai jellegű szerződés jött létre.

Ujabb értesülések szerint Anglia jóakaratu semlegességéről biztosította Japánt arra az esetre is, ha kitörne a háború Oroszország és Japán között. Japán viszont szabadkezet engedett Angliának Középázsiaiban

s így a szerződésben meg van az a kölcsönösség, amely valószínűségét megadja. A megkötött egyezményben, állítólag Japán és Anglia kölcsönösen hozzájárultak egymás korlátlan flottafelszereléséhez.

Háboru esetén Japánnak erre feltehetően szüksége van, viszont Anglia is rég kiábrándult a leszerelés lehetőségéből és számos jel arra mutat, hogy sietve jelentékenyen növelni kívánja tengeri haderejét.

Amennyiben ez a szerződés tényleg létrejött s benne szerepel ez az utóbbi pont is — ez azt jelenti, hogy felbomlott a tengeri nagyhatalmak közötti flottaegyezmény.

HÁBORUS PANIK AZ OROSZ-MANDZSU HATÁRON

Charbin, augusztus 24

A japán külügyminiszterium legutóbb

közleményének békés hangjából arra következtettek, hogy a keletkinai vasut ügyében határozott enyhülés állott be és úgy kommentálták a közleményt, mint amely kilátást nyújt a megegyezésre.

Ez a néhány napos békülékeny hangulat mára alaposan megváltozott és pedig ismét Japán támadó fellépése folytán.

Szerdán a japán hatóságok ismét börtönbe vetették a keletkinai vasut nagyszámú tisztviselőjét és főtisztviselőjét. A letartóztatásokat azzal indokolták, hogy az oroszok a mandzsú tisztviselők legvilkolását tervezték s erre a célra rablóbandákat szerveztek meg.

A letartóztatások hírére a szovjet-orosz lakosság között óriási riadalom tört ki. Mindenki biztosra veszi a háboru kitörését és tömegesen menekülnek át a határon.

Ugyanis — hogy a portré teljes legyen — vissza kell ugorunk néhány hónapot s bemutatnunk az ügyvéd urat egy egészen más szerepkörben.

A mult év novemberében Coşarca ügyvéd összehívott néhány kisebbségi fiatalembert s velük megalakította a liberális párt magyar kisebbségi tagozatát. Az ott egybegyűlteknak nagyhangu kortesbeszédet tartott, amelynek az volt a végső értelme, hogy az állami és községi hivatalok betöltése terén a többségi és kisebbségi nemzetek fiai nem esnek egyenlő elbánás alá, holott a kisebbségeknek is ugyanannyi létjogosultságuk van itt, mint a többségnek.

Ez a szép megállapítás annakidején sok mindennek jó volt. Jó volt elsősorban arra, hogy Coşarca ügyvéd egy kisebb társaságot toborozzon maga körül nagyjából kisebbségi ifjakból s ezeknek a segítségével bekerüljön az időközi bizottságba. Amint elérte a célját, faképnél hagyta a barátait, nem kellett többé. Az ügyvéd ur lelki szemei előtt magasabb célok lebegtek. S hogy elérje ezeket a magasabb célokat, beállt a lélekmozgató nagyhangu társaságába s kezdte tenni a kisebbeket. Utóvégre ma, ez a legjobban kifejtődő mesterség. Hogy számítási helyes volt, ezt alelnöki kinevezése legjobban igazolja.

Ma már az egész város azt beszéli, hogy Coşarca ügyvéd nem elégzik meg az egyszerű alelnöki tisztséggel és fizetéssel, ő intermár-elelnök akar lenni s csak a kedvező alkalmat várja, hogy célját megvalósíthassa.

Ime, miből lesz a cserebogár.

(d. a.)

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltelődése, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz, kisebb adagokba elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

„Megpiszkálta” a falat: — ráomlott és agyon- nyomta

Kolozsvár, augusztus 24

Különös szerencsétlenségről érkezett jelentés a kolozsvári csendőrfelügyelőségre. A megyebeli Kolozstótfalu községben Visan Ismail 64 éves bérli, szerdán este kiment gabonaraktárához, mert szolgálja jelentette, hogy a falró omlik a vakolat. Visan vasvillával ütögette a falat és úgy vizsgálta a meggyengült vakolatrészeket. Váratlanul, melótt elmenekülhetett volna, nagy robajjal ráomlott a fal. Az öregember véres fejjel terült el a földön. Mire a házbeliek segítségére siettek, már nem volt élet benne. Megállapították később, hogy a leomlott vakolat beépített kődarabokat rántott magával és ezek ütötték agyon a szerencsétlen embert.

Halálosvégü szerencsétlenség Kolozsváron

Kolozsvár, augusztus 24.

Halálos végü szerencsétlenség színlépe volt csütörtökön délelőtt a Tordai-ut 23 számú ház előtti uttest. A feleki oldalról szekérrel lefelé haladó Wekerle József 46 éves komjátszegi gazda lovai megijedtek egy szembejövő motorbiciklitől és elkapták a szekeret. A gazda kibukott az uttestre s olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy miközben a mentők a

kórházba szállították, — meghalt.

A szekéren ült még Wekerle felesége, továbbá Crisan Mária 41 éves asszony s Anuta nevű 11 éves leánykaja, akik mindnyájan súlyos sebesüléseket szenvedtek a szerencsétlenség következtében.

A motorkerékpáros gyorsan elhajtott, úgyhogy a rendőrség még nem tudta megállapítani személyazonosságát.

A köpenyeforgatás művészete

Városatya lett a kisebbségek hátán, alpolgármester a kisebbség- ellenesség révén

Coşarca sepsiszentgyörgyi ügyvéd különös pályafutása

Sepsiszentgyörgy, augusztus 24

Szokatlan politikai szenzációja van Sepsiszentgyörgynek. Az eset főhőse Coşarca György ügyvéd, aki ment, látott s amikor visszatért, felettesei nem „győztek” eleget csodálkozni, mert az ügyvéd ur kopott aktatászkájából egy határozatot rántott elő, amellyel őt a belügyminiszter Sepsiszentgyörgy város időközi bizottságának alelnökének nevezte ki.

Ennyi az egész, semmi több. Legfeljebb még azt tehetjük hozzá, hogy erre a kinevezésre nem történt felterjesztés sem Bida dr. vármegyei prefektus, sem Stanciu dr. időközi bizottsági elnök, sem a megyei liberális-párti vezetőség részéről, nem tudott erről senki, de nem, is akarta senki. Ez kizárólag és egyedül Coşarca György ügyvéd egyéni műve volt. A részletek nem fontosak. Hiszen végeredményben alig is vannak részletei az ügynek. Az egész csak a kinevezésből áll, amit — mint említettük — senki sem akart s amiről előzőleg nem is volt tudomása senkinek. Sokkal fontosabb ellenben, hogy egy rövid pillanást vessünk Coşarca ügyvéd ur egyéni portréjára. Utóvégre egy olyan ember, akit a belügyminiszter csak úgy egyik napról a másikra alpolgármesternek nevez ki, megérdemli, hogy részletesebben foglalkozzunk a személyével.

Kezdjük talán mindenekelett azon, hogy nekünk, kisebbségieknek, Coşarca ügyvéd ur igazi „jó”-barátunk, aki — hogy sokat ne mondjunk — szeretne valamennyiünket fel-falni. De azt is rögtön hozzá kell tennünk, hogy az ügyvéd ur nem volt mindig ilyen nagy jóakarónk. Oh, nem!

Hat évvel ezelőtt, amidőn mindössze egy zord ruhával megérkezett Sepsiszentgyörgyre,

még egészen más hurokat pengetett. És más hurokat pengetett őt hosszú éven keresztül is, amíg az egyik sepsiszentgyörgyi magyar ügyvéd irodájában, mint jelölt a gyűlölt kisebbségekből pénzelt, majd telket vásárolt és házat épített. Mi több, mint legbizalmasabb értesüléseink szólnak, az ügyvéd ur kisebbségi ügyfeleivel szemben (akikből klientúrája legnagyobb része kikerül) mostanság sem emberfaló. Az ügyvéd ur csak ott vágja ki a rezet, ahol ezt felelősség nélkül teheti, mint például a Curentul-ban.

E lap közismert román népszavazási rovatában csak nemrégiben hozta nyilvánosságra nemzetmentő javaslatait, melyek az elfoglaltságnak és gyűlöletnek valósággal remekbe szabott példái. Miután ugyanis az ügyvéd ur elkeseredetten megállapítja, hogy nemcsak a székely megyékben, hanem egész Erdélyben a közhivatalok 98 százalékát a kisebbségek bitorolják, radikális megoldást ajánl e szerinte türethetetlen állapot azonnali megszüntetésére. Az általa ajánlott sürgős megoldás a következő: A Székelyföldön: Csik-, Háromszék- és Udvarhelymegyékben a kisebbségi hivatalnokok számára haladéktalanul román nyelvű vizsgák intézményesítéséről, de ennek eredménytől függetlenül is a közhivatalokból a kisebbségek azonnal elbocsátandók politikai vagy más érdemre való tekintet nélkül. Az összes állami, megyei vagy községi hivatalokból a kisebbségek eleve kizárandók s e hivatalokba a jövőben csak románokat nevezzenek ki. A kisebbségek legfeljebb alantasszolgái állásokban alkalmazandók.

A lehető legrövidebbre összefoglalva, ez Coşarca ügyvéd ur véleménye a kisebbségi kérdésben. De ez csak a legújabb véleménye.

El akarják venni a kolozsvári ipariskolát is

A Baritiu-liceum igazgatósága vetette rá szemét az épületre

Kolozsvár, augusztus 24.

A város iparostársadalmában nagy izgalmat kelt az a hír, hogy a Malom-utcában levő ipariskola helyiségét meg akarja kaparintani magának a „Gheorghe Baritiu”-liceum.

A liceum tanulóinak száma az utóbbi években igen felszaporodott s a következő iskolai évre annyi bennlakó tanuló jelentette be beiratkozási szándékát, hogy a liceum jelenlegi épületei nem lesznek elegendők a befogadásukra.

Amint ismeretes, olyan rendelet-törvény is készül, amely egy intézkedik, hogy az ipariskolák is a közoktatásügyi miniszter hatáskörébe mennek át. A Baritiu-liceum vezetősége — bizonyára erre a megjelenendő rendeletre építve — lépéseket tett, hogy a malomulcai ipariskola helyiségét adja át majd a liceumnak a miniszter.

Kolozsvár iparossága, amint tudomására jutott az iskolája ellen készülő me-

rénylet, egyetemesen megmozdult, hogy elhárítsa a Baritiu-liceum kísérletét. Beadványt intéztek az iparügyi minisztériumhoz s kérték, hogy a miniszter közbelépésével mentse meg az ipariskolát. Hasonló kérelemmel kereste fel az iparosok népes küldöttsége a város időközi vezetőségét is.

Az ideiglenes városvezetőség nem látja veszélyeztetve az ipariskola létezését még abban az esetben sem, ha a tervezett rendelet törvény megjelenik, mert az a szerződés, mely az iparosság és a város között létrejött, amikor a város tulajdonát képező épületet átengedték az ipariskola céljaira, — leszögezte, hogy amikor az iskola megszűnik, az épület tulajdonjoga ismét visszaszáll a városra. Tehát semmiképpen sem lehet odaadományozni a helyiséget a Baritiu-liceumnak.

Mivel Kolozsvár iparossága továbbra is fenn akarja tartani az iskolát, ennek semmi akadálya nem lehet.

szállítójától beszerezni az izletes GRIVITA KONZERVEKET. Ennek a hölgynek is megvannak a maga — dicséretre méltó — háziasszonyi ambíciói, ellátja élelmiszerkamráját, hogy a tél folyamán felszolgálhassa családja tagjainak és vendégeinek a legjobbat és legfrissebbet. Azonban ezt fáradsó-kínzó munka nélkül éri el: a vegyeskereskedés polcairól kivásztja a GRIVITA-KONZERV dobozokat. Tudja hogy GRIVITA higiénikusan, izletesen, változatos gyümölcsökből és főzelékekből készíti el konzerveit.

GRIVITA KONZERVEK

Ime az intelligens Asszony!

nem ül egész nyáron a konyhában, nem főzi egész nyáron a téli élelmiszerkészletet.

Minek kinlódjon a forró kemence mellett, női varázsát veszélyeztetve, hiszen ez még azzal a kockázattal is jár, hogy nem sikerül a főzet, sokkal egyszerűbb közvetlenül, a rendes

szállítójától beszerezni az izletes GRIVITA KONZERVEKET. Ennek a hölgynek is megvannak a maga — dicséretre méltó — háziasszonyi ambíciói, ellátja élelmiszerkamráját, hogy a tél folyamán felszolgálhassa családja tagjainak és vendégeinek a legjobbat és legfrissebbet. Azonban ezt fáradsó-kínzó munka nélkül éri el: a vegyeskereskedés polcairól kivásztja a GRIVITA-KONZERV dobozokat. Tudja hogy GRIVITA higiénikusan, izletesen, változatos gyümölcsökből és főzelékekből készíti el konzerveit.

Csempész áll a kis Tisza mentében...

HOGYAN DOLGOZIK KRÉMER PIKU, MÁRAMAROS AL CAPONE-JA?

Egytizedére csökkent a megye állatkivitele — Kipusztultak a százmilliókat, sőt milliárdokat is képviselő dinasztikák

Miért nem hajtják végre a borsai és felsővisói közbirtokosságokra vonatkozó jogerős bírói ítéletet?

Máramaros, augusztus 24.
— Miből él mégis Máramaros? — kérdeztem informátoromtól, aki sötét színnel esetelte előttem a megye szomorú sorsát.
— Találmányokból.
— Hogyan értem ezt? Uj Edison született talán Szigeten? ...
— Dehogya. A máramarosi marhakereskedők kitalálták például, hogy az itteni állatok pompásan bírják a görögországi és palesztinai klímát. Valahogy rájöttek erre. Most aztán oda exportálnak, persze, ha van megrendelés. Elsősorban az Allgauer-tehénnek van nagy kelendősége. Ilyenformánhebe-korba jön egy kis pénz Máramarosba is.
— Számszerűleg?
— Számokkal nem tudok szolgálni. A hatóságok egyébként vannak elfoglalva, nincs idejük statisztikákat összeállítani. Annyi bizonyos, hogy

Máramaros egykor virágzó állatkivitele körülbelül egytizedére csökkent. Vannak családok, melyek az állatkivitelben annakidején vagyonokat kerestek. Most úgy állanak, mint akkor, amikor az üzlethez hozzáfogtak. Szóval lassan, de biztosan leszegényedtek. Különböző vállalkozásokba kezdtek s pénzüik szép csendesen eluszott. Kipusztultak a máramarosi százmilliókat, sőt milliárdokat is jelentő dinasztikák. ...
Három újat tartja elém:
— A fa, a só és az állatkivitel, körülöttük forgott az egész megye. Belőlük élt Máramaros. Ez volt a gazdasági szentháromság, melyet elsöpört a krízis és detronizált az államkapitalista gazdálkodás. Azóta csak a reményből élünk, no meg az ötletekből. Rendes tervszerű gazdasági életről, termelésről és értékesítésről szó se lehet. Tengünk egyik napról a másikra.

bálja állatait értékesíteni, amire leg többször megmaradt kis vagyónkájával fizet rá.

Szész, selyem, ló, textil, ... minden cikk neki. ...

Persze, nem tévesztendő össze ezek a kényszerű, hogy így mondjam: amatőr-csempészek a hivatásosakkal. A nagy-bocskói Gligor Nicolae a szlatinai Krémer Pikuvál, a „felszemű Al Capone”-val, ahogy tisztelői némi büszkeséggel nevezni szokták őt, aki megáll a szlatinai dombon és pipájával végigmutat a környező Tiszán:
— Ez az én birodalmam! ...

Szész, selyem, ló, textilnemű, minden cikk neki. Alaposan megszervezett, katonailag fegyelmezett bandával dolgozik. Szlatinán és Máramarosszigeten irodát tart fenn, ahol a „hivatalnokok” kettős könyveléssel dolgoznak.
Aki utjába kerül, azt könyörtelenül eltapossa. Először „figyelmeztetéseket” küld. Kompromittálja az illetőt. Mondjuk, néhány csomag kovakövet helyez el a lakásán s ugyanakkor értesíti a rendőrséget. Ha parasztember az okvetetlen-

kedő, előbb letöri tehene szarvát, aztán levágja az állat tőgyét, majd a házat gyújtja fel.

A biztosító társaságok is ismerik Krémer Piku módszereit, úgyhogy Szlatinán ma már nem szívesen biztosítanak tüzkár ellen.

A csempészt fegyveres emberekkel hajtják végre, akik nem egykönnyen ijednek meg a finánc riasztólövéseitől. Sokszor formális tüzharc fejlődik ki a határőrök és a csempészbanda között. Krémer Pikura semmit nem lehet rábizonyítani. Ugy él Szlatinán, mint egy fejedelem és élvezi a félelemmel vegyes népszerűséget, ami immár legendás személyét körülveszi.

Kidobták a diványt: bezáratták a tiszai strandot

Krémer Piku éli világát, ezzel szemben a máramarosszigeti új grancsárparancsnok bezáratta a tiszai strandot.

A strand tényleg a határszélen van, Szlatinával átellenben, viszont hogyan lehet fényes nappal csempészni, amikor a fürdőzők között állandóan fegyveres grancsár-katona sétál fel-alá?

Ezt a szegény határszéli népet már csak az vigasztalja, hogy nagy almatermés lesz ebben az évben.

Aminék a terménykereskedők egyáltalán nem örvendenek.

A paraszt „leépítette” a kukoricát, jóllakik gyümölccsel, egy-két tojás is akad a ház körül. A puliszká ilyenkor fényűzésnek számít.

A szigeti klubokban szól a dzsezz. Néha magyar nótát is játszik a zenekar. Egyik-másik mulató vendég viccesen elkuriantja magát:

„Volt nekem permiszem, volt szép export-marham. ...”

Nem figyelnek rá. Mintha ismeretlen dalokat énekelne, melyeknek humorát keserű grimasszá fagyasztotta az élet. ...
Kakassy Endre

Pusztulnak a közbirtokossági erdők

— Volna egy lehetőség, amivel némileg fel lehetne élénkíteni a megye vérkeringését: ha a 100 holdon felüli erdőterületeket visszaadnák a szabad forgalomnak s ezzel megnyitnák az utat a magántermelés felé. Máramarosban két jelentősebb közbirtokossági erdő van: a borsai és a felsővisói. Az agrárreform során mind a két helyen kihasították a közbirtokosságból a 100 holdon felüli tulajdonosok illetményeit, a kisebb erdőbirtokokat pedig szakszerű kitermelés céljából községi erdőknek nyilvánították.

Jogerős ítélet van erről, melyet azonban „felsőbb rendeletre” még mindig nem hajtottak végre.

Bármilyen legyen is a háttérre ennek az intézkedésnek, tény az, hogy a mai viszonyok között — eltekintve az ügy jogi oldalától — rendkívül hátrányos gazdasági következményekkel járt. Mert nem beszélve arról, hogy a magántermelés feléléseével a munkanélküliek jelentékeny tömegét kenyérhez lehetne juttatni,

ezek az erdőségek hovatovább Csáky-szalmájává lesznek: a faállományok már eddig csaknem felét lopták el és felő, hogy sürgős intézkedés hiányában ezeket az erdőterületeket 2-3 éven belül teljesen kipusztítják.

— A kormány, reméljük, mielőbb revízió alá veszi állapontját és szabad fo-

lyást biztosít a már jogerős bírói ítélet végrehajtásának.

A tragédia legjellemzőbb tünete

Máramarosmegye kettéosztása — amint erre előző cikkünkben is rámutattunk — a román Máramarost teljesen megfosztotta legjelentősebb piacaitól. Ez a helyzet természetesen az egykor virágzó kereskedelem csaknem teljes megbénulását vonta maga után. Az anyagsere az elvesztett területekkel megszűnt, az ország többi részeivel pedig a lehetetlen közlekedési- és utviszonyok miatt hihetetlenül lecsökkent. Az ipar és kereskedelem egyszerű szerencse-üzletre zsugorodott. A termelő és a közvetítő kalkulációit kénytelen a véletlen eshetőségekre alapítani.

A hagyományos és törvényes megélhetés helyét a csempészet foglalta el, a melyet úgy tekinthetünk, mint Máramaros tragédiájának egyik legjellemzőbb tünetét.

Sajnos, ellentétben a törvény rideg rendelkezéseivel, mint társadalmi kényszerűséget meg kell értenünk ezeknek a szerencsétlen embereknek ezer veszéllyel járó kísérleteit, akik legtöbbször életük kockázatásával igyekeznek maguknak megélhetési lehetőséget biztosítani.

A dolgok már oda fejlődtek, hogy maga a parasztság is csempészés útján pró-

Egy félkegyelmű tordai orvost gyanúsítanak a nagyváradai rablótámadással

Nagyvárad, augusztus 24

Beszámoltunk arról, hogy néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettes behatolt Fuchs Béla olaj- és festékárú vezérképviselő, Fuchs Benjámin dr. orthodox főrabbi fiának irodájába, fondorlatos beszélgetés után orvul leütötte a tulajdonost, majd az iroda pénzeszekrényéből 550 ezer lej készpénzt elrabolt.

Csütörtökön délelőtt Fuchs Béla a nagyváradai rendőrhatalóságok vezetőinek jelenlétében előadta a vakmerő rablás történetét. Elmondotta, hogy merényletje magas, szőke, elegáns férfi volt, aki először kedvesen és barátságosan üzleti ügyekről tárgyalt vele, aztán hirtelen felugrott, orvul fejbeütötte, aztán kezéből kirántotta a pénzeszekrény kulcsait és kirabolta a kasszáit. A büntetett újból való lepergetése csütörtökön egész délelőtt tartott.

Ebben a ügyben máskülönben rendkívül érdekes fordulat állott be. A rendőrségnek megjelent S. O. előkelő, közismert nagyváradai ügyvéd, aki szerint valószínű, hogy a vakmerő rablást egyik

félkegyelmű orvosrokona, dr. Aczél Sándor tordai orvos követte el. Az ügyvéd elmondotta, hogy dr. Aczél Sándor, akinek elmebeli állapota egyébként nem közveszélyes, hanem csak bizonyos rögeszmékből áll, — az orvos ugyanis azt hiszi magáról, hogy hipnózissal, akaratátvitellel hatni tud az emberekre és az a téveszméje is megvan, hogy ő a világ legerősebb embere — a betörés napján benn volt Nagyváradon és rövid ott-tartózkodás után nyomtalanul eltűnt. Az ügyvéd kivallatta Fuchs Bélát és megdöbbenéssel észlelte, hogy a Fuchs által leírt merénylet teljességgel azonos külsejű beteg rokonával.

A rendőrség ebbe az irányba is kiterjesztette a nyomozást. Megállapították, hogy a merénylet napján dr. Aczél Sándor egy tordai rendszámú autóban három ember társaságában hagyta el Nagyváradot.

Mindez azonban csak feltevés. A nyomozás még nagyon kezdetleges állapotban van. A rendőrség egyelőre semmi bizonyosat nem tud.

HIREK

M. Hegyi Ilona;

A borju is megnő...

Németországban Hitler hívei nagy törmelékre ébredtek néhány hónappal ezelőtt. Wirst mellett egy kis faluban január 5-én egészséges borju látott napvilágot, barna homlokán ragyogóan fehér horogkeresztrel.

Az idők jele.

Horogkereszt borju!

A hitlerizmusban sok minden megfér békében egymás mellett: szocializmus és nacionalizmus, kollektivitás és kapitalizmus. Miért ne férne meg együtt a materializmus és a miszticizmus is?

S az emberek újból megindultak a járás felé. A járás felé, ahol a békességet hirdető Isten fia helyett most egy gleichschaltolt, stilszerű szimbólum: egy buta kis borju hirdette az erőszaknak és a vérenek uralmát.

A hívek oda voltak a lelkesedéstől.

Fényképészek önzöltek a kicsi falpacskába és színes levelezőlapokat készítettek a borjuról elülről és en profile.

Ezeket a lapokat a politikai rendőrség pecsétjével látták el és országsszerte árusítani kezdték. Hogy mindenki láthassa az idők beteljesedését, még azok is, akiknek nem telt az 50 százalékos kedvezményes kirándulásra Wirstbe „hin und zurück”.

Azonban semmi sem maradandó. Minden változik és fejlődik. S a dialektikus materializmusnak ezt a főtételét igen keletlenül vették tudomásul Hitlerék. A borju nőni kezdett, szépen hizott és fejlődött. Jól táplált ifjú ökror lett belőle, mérsáros-nyelven szólva — növekedni kezd. S a nevetés is, amely előbb csak félénken és halkán indult egy-egy tisztában látó ember ajkán, ma már hangos, sőt viharos hahotává nőtte ki magát. A négy lábú kisdud az újabb felvételken kinőtt szarvaival, bambává fejlődött szemével nem éppen tiszteletteljes szomszédság a homlokán ragyogó horogkereszt mellett.

Ugy látszik, az illetékeseknek is kezdett elegük lenni a borjuból, mert a levelezőlapok árusítását hirtelen, rendeletileg beszüntették. Sőt, arról is rebesgetnek, hogy a horogkereszt ökror, amely Hitler dicsőítésére született, nemsokára a szerencsétlen Róhm kapitány sorsára jut.

Bizony, egy jól alkalmazott szatíra, egy elfojthatatlan nevetésre ingerlő helyzet néha erősebb fegyver a jól kihegyezett tőről.

Most, persze, nehéz dolga van a kormányoknak. Mit tegyen? Rendeletekkel dolgozott eddig. Dehát rendelje el, hogy ezután nem járhatnak az ökrök homlokukon horogkeresztrel?

Ezt rendelje el?

— HIREK A SZÁSZVÁROSI VÁROSHAZARÓL. Tudósítónk jelenti: Az időközi-bizottság ülést tartott, amelyen határozatot hozott, hogy a városi költségvetést, melyet a megyefőnökség 8 millió 200 ezer lejben állapított meg, megfellebbezi, mert olyan kiadási tételeket is állított be a megye a költségvetésbe, amelyek nem közvetlen városi kiadások. — A tavaszi és őszi áradások idején állandó veszedelme volt a multban a városnak az, hogy nem volt rendes vízszabályozás és a patakok gyakran kiöntöttek. A városvezetőség elhatározta, hogy a vízparti munkálatokat sürgősen megindítja, hogy a város alacsonyabban fekvő részei ne legyenek árvíznek kitéve. — A városi villanyüzem tavaly egy Diesel-motort vásárolt a Resicától, de az esedékes részleteket nem fizette, mire a Resica foglalatát akart a város ellen eszközölni. Erre az időközi-bizottság 400 ezer lejt lefizetett a Resicának és további 260 ezer lejtnek rövid időn belül való fizetését utalványozta ki. Ezzel szemben a városi villanyüzem még mindig csak éjszákára látja el árammal a várost és az ipari üzemek részére nappal nem ad villanyt, mert így „kevesebbe” kerül a villanytelep üzembe tartása...

* Eljegyzés. Welzer Böske, Brassó és Hamlet Béla, Marosvásárhely, jegyesek. (Mindegyik külön értesítés helyett.)

— ELJÁRAS TILTOTT FEGYVER REJTEGETÉSÉRT. Csíkszeredáról jelentik: Megirtuk, hogy Publik József 21 éves gyergyószentmiklósi famunkás feltűnő öngyilkosságával kapcsolatosan az ottani rendőrség őrizetbe vette Bartalis Antal munkást, mert a nála tartott házkutatás során a Publik által használt revolver töltényeit és egy másik forgópisztolyt találtak házában. Bartalist az ügyészség szabaddalra helyezte, de tiltott fegyver-rejtegetés címén folytatja ellene az eljárást.

— Az Erdélyi Múzeum Egylet brassói vándorgyűlésére és orvoskongresszusára az ország minden részéből számosan jelentkeztek. Előreláthatólag igen sok vendég érkezik Brassóba, hogy a vándorgyűlésen és kongresszuson részt vegyen. A brassói rendezőség mindent

elkövet, hogy a vendégek megfelelő elszállásolásban részesüljenek, de igen nagy nehézséget okoz, hogy egy időben lovas-ünnepek, repülő-meeting és még két kongresszus lesz Brassóban. A szállodák amúgy is telve vannak nyaraló-vendégekkel, ezeken kívül most a különböző ünnepségekre jövő vendégek részére úgy le vannak foglalva a szobák, hogy a vándorgyűlés rendezősége, bár kellő időben megtett minden intézkedést, alig pár szobát volt képes szállodákban lefoglalni. A vendégek túlnyomó részét így magánházaiknál helyezik el, egy részét pedig kénytelenek a Református Szeretetház és Róm. Kat. Főgimnázium internátusában elszállásolni. Dacára ezeknek a nehézségeknek, az érkező vendégeket meleg szeretet és minden lehető kényelem várja Brassóban, melynek magyarsága mellett a nemmagyar körök is lázas érdeklődéssel néznek a vándorgyűlés és kongresszus eseményei elé.

ABLAK

Temesváron a Jenő herceg-utca sarkán, a főtéren és más előkelőbb helyeken gyakran felbukkan a zöldruhás nő a pirosruhás gyerekekkel. A zöldruhás megáll a sarkon és jelekkel dirigálja az apróságot, aki csavarog az utca hosszában és ráakaskodik a járókelőkre: „Egy lejt kérek! Öten éhezünk otthon! Beteg az időseanyám!” A fásult járókelők az első szóra ritkán adnak, némelyiknek nincs is egy lej a zsebében, a gyerek azonban cselleng a nyomukban, állandóan visszanezve anyjára, amíg az nem int neki és nem mutat újabb áldozatot. Az egy-két lejtet a gyerek a helyszínen átadja karmesterének. Az asszony fiatal, mondhatni: csinos, szőke és feltétlenül okos. Belátta, hogy az unalmas prédikációkban szereplő tisztességes munka kiment a divatból s alig jó egyébre, mint az éhenhalásra. Az embereket be kell csapni, ki hogyan tudja, lehetőleg felülről, magas pozícióból s akiknek ez nem áll módjában, hát alulról, óbégatással, a jótékonykodás talmi illúzióját ajándékozva cserébe a hulló lejtéért.

Szomorú látvány ez a piros-zöldszínfolt Temesvár utcáin: gyerekek ilyen „gyerekszobával” bomlasztó csirút jelentenek nemcsak a mai társadalomra, hanem minden társadalomra, arra a rendezettebbre és méltányosabbra is, amely remélhetőleg egyszer mégiscsak kialakul a mai koldussággal és csaláfinanszírással telítettségéből.

k. g.

Faber Emma osztrák uszóbajnoknő másodszori kísérlettel 14 óra 30 perc alatt átszarta a La Manche-csatornát. Csústeljesítményével 4 perccel megdöntötte az amerikai Ederle Gertrud rekordját.

— SEPSISZENTGYÖRGYI HIREK. Tudósítónk jelenti: Komán János 61 éves aldobolyi gazdálkodó leartott gabonáját hordta haza. Az aldobolyi hidnál a jól megrakott szekér egy nagyobb kövön megzökkent, a szekér tetején ülő gazda a zökkenéstől egyensúlyát veszítve a lovak közé esett s eszméletlen állapotban maradt az út porában. Azonnal szekérre tették a fiúlén-száján vérző embert s becsallították a sepsiszentgyörgyi kórházba kezelésére azonban már nem kerülhetett sor, mert a szerencsétlen ember még utközben meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy koponyaalapi törésnek esett áldozatul. — Tegnap délután egy Kis nevű alkalmi tolvaj behatolt Gál József bodoki lakos házába, ahol 800 lej készpénzt s több értékes holmit összesomagolva észrevétel nélkül távozni akart. Az utolsó pillanatban azonban a házbeliek észrevették a besurranó tolvajt, akit hosszú ezas hajszá után végül sikerült elfogniok s átadniok a csendőrségnek. — Márton Ferenc 48 éves zágoni napszámost erdőségekben elütötte a fa. A szerencsétlen ember különösen a fején szenvedett igen súlyos sérüléseket s úgy beszélt, mint halló-képességet teljesen elvesztette. Beszállították a sepsiszentgyörgyi kórházba, ahol azóta csaknem állandóan eszméletlen állapotban fekszik. Élethenmaradásához kevés a remény. — Ugyancsak

az erdőségek áldozata lett Zoltáni Lajos 18 éves kálnoki lakos is, akit a sepsiszentgyörgyi erdőben ütött le egy hatalmas szálfa, több bordáját betörte, feltűdejét teljesen összeroncsoolta és súlyos belső vérzést okozott. A sepsiszentgyörgyi kórházban ápolják. Az ő állapota is menthetetlennek látszik.

— KÜLDÖTTÉG A MAROSVÁROSHELYI VÁROSHÁZÁN. Tudósítónk jelenti: Szerdán délelőtt száztagú küldöttség jelent meg a marosvásárhelyi polgárság részéről a városházán. A küldöttség Dandea Emil polgármestert kereste fel, akitől a vízdíjak leszállítását kérte. A polgármester megígérte, hogy bizottságot küld ki a kérdés tanulmányozására és az eredménytől teszi függővé a polgárság kérésének teljesítését.

* Dr. Radu Liviu, szülési és női betegségek szakorvosa, szabadságáról hazaérkezett és megkezdte rendelőit, délután fél 3—fél 5 között. Brassó, Virágos 10. sz. („Luther”-kávéház felett.)

— ÖNGYILKOSSÁGI JÁRVÁNY HÁROMSZÉKEN. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Két nappal ezelőtt számoltunk be Kovács Lajos sepsiszentgyörgyi pénzügyi tisztviselő öngyilkosságáról, aki eddig még ki nem derített okból felfelötte magát; továbbá Nagy István ugyancsak sepsiszentgyörgyi kereskedő haláláról, aki, felvételi kötelezettségeinek nem tudván eleget tenni, halálösvényének gerendájára felakasztotta magát. — Tegnap újabb két megrázó öngyilkosság híre érkezett a megyéből. Hadnagy Gyula 28 éves kovásznai illetőségű fiatalember felakasztotta magát csúrének gerendájára s mire hozzátartozói észrevették, már halott volt. A néhány évvel ezelőtt még jókedvű, vidám fiatalembert az utóbbi időben sorozatos csalódások érték, ami annyira megviselte a különben gyenge idegzetű embert, hogy egy őrizetlen pillanatban önkéntesül vetett véget életének. A széles körben ismert fiatalember iránt megverszte nagy részvét nyílvánul meg. — A másik hír Veres György 75 éves árkosi gazda öngyilkosságáról számol be. Az idős ember évek óta gyógyíthatatlan betegségben szenvedett s előlötti elkeseredésében érlelődött meg benne az öngyilkosság gondolata. Egyizben már megkísérelte az öngyilkosságot, ekkor azonban megmentették. Tegnap felhasználva a kedvező alkalmat, amidőn senki sem tartózkodott otthon, köteleit kerítette s ezzel lakásának gerendájára felakasztotta magát. Hazaérkező felesége már halva találta. Temetésére megadták az engedélyt. Ezzel az újabb két öngyilkossággal egyútt már tízre szaporodott azoknak a száma, akik Háromszék megyében alig néhány nap leforgása alatt a halálba menekültek.

— JOGTALANUL FEGYVERT HASZNÁLT AZ ERDŐÖR. Csíkszeredáról jelentik: A Csíkszentlélek—Fitód körüli járókelők segélykiáltásokra lettek figyelmesek. Rövidesen verében fetrengve találták Gábor Miklós szabaddágos katonát. Jobb lába fegyverrel át volt löve. Nyomban a csíkszeredai kórházba szállították, ahol bekötözése után előadta, hogy az erdőségen egy ismeretlen erdőőrrel találkozott, aki minden ok nélkül kötekedni kezdett vele, majd szolgálati fegyverével belelőtt. A csíkszeredai ügyészség utasította a rendőrséget, hogy a fegyverrel hetvenkedő erdőpásztor kilétét nyomozza ki, tartóztassa le és kísérje az ügyészségre. A rendőrség erélyes nyomozást vezetett be az ügyben, annyival is inkább, mert az utóbbi időben egymást érik a fékevesztett erdőőri legénykedések. Ezek az emberek azt hiszik, azért kaptak fegyvert, hogy embertársaikat verebéként lövöldözték le.

— A művészestély augusztus 26-án és nem 25-én lesz. Mint már jelentettük, az EME vándorgyűlésére és orvoskongresszusára kiadott meghívókon tévesen van úgy feltüntetve, hogy a vendégek tiszteletére rendezett hangverseny augusztus 25-ikén tartatik meg. Sajnálatos sajtóhiba következtében a művész estély jegyeire is ez a téves dátum került. Ezért ismételtelen le kell szögeznünk, hogy a művészestély augusztus hó 26-án, vasárnap este fél 9 órakor lesz a Honterus-lliceum aulájában. Jegyek válthatók 60, 40, 30 és 20 lejes áron Fuhrmann János Károly-utcai órá- és ékszerészüzletében, az estély napján d. e. 11—1-ig és d. u. 7-től az Aula előcsarnokában. — Brassó minden művészbarát embere igyekszik részt venni ezen a magas színvonalu hangversenyen, melyen városunk külföldön is elismert kiváló művészei: Tutsek Piroška, Tutsek Ilonka, Bernhard István és Sára Nándor lépnek fel.

— Izületi csúznál és ischiásnál, neuralgikus és arthritikus fájdalmaknál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel éhgyomorra bevéve, gyorsan előmozdítja a gyomor és a belek működését s igen könnyű, lágy székletet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít. Orvosi vélemények egyöntetűen dicsérik a Ferenc József viz rendkívül enyhe és jótévé hatását vese-, hólyag-, prosztata- és végbélbajoknál, továbbá sérvben szenvedőknél is.

— Időjárásjelentés. A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint erős déli és délnyugati szél, helyenként pedig főleg délnyugaton, zivatarok várhatók. Általános enyhe hőcsökkenés.

— KIFOSZTOTTAK EGY TUSNÁDFÜRDŐI KERESKEDEST. Csíkszeredáról jelentik: A fürdőidény nagy forgalma nem akadályozza Tusnádfürdőn a mindenre elszánt szegénylegények működését. Gombos ottani kereskedő reggeli nyitáskor kétségbeesetten tapasztalta, hogy az éj folyamán ismeretlen tettesek felfeszítették üzlete vasredőnyét, kirakata ablakát bezúzták és az így támadt részen át behatoltak üzletébe, ahonnan 30 ezer lej értékű készpénzt, bélyeget és dohányt loptak el. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be a vakmerő tettesek kézrekerítése érdekében.

— Szeptemberben Marosvásárhelyen lesz a fodrász mesterek országos kongresszusa. Marosvásárhelyről jelentik: Az Erdélyi és Bánáti Borbély- és Fodrász-mesterek Szövetségének Marosvásárhelyen székelő igazgatósága az országos fodrász-kongresszus megtartásának időpontját hivatalosan f. évi szeptember hó 9 és 10. napjaira Marosvásárhelyre állapította meg. A hivatalos meghívásokat ennek értelmében bocsátották ki. A nagygyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, miután a tárgysorozatba felvették a vasárnapi munkaszüneti kérdést is, valamint napirendre kerülnek a legégetőbb fodrászipari problémák.

— TELJESEN KIFOSZTOTTAK EGY LAKÁST. Budapestről jelentik: Bárány Hauer Lipót vezérezredesné Szent János-téri lakásába a ház asszonyának távollétében ismeretlen tettesek betörték és onnan mintegy ötvenezer pengő értékben ruhaneműt, ékszert és egyéb értéktárgyakat raboltak el. A rendőrség bevezette a nyomozást a vakmerő tettesek kézrekerítésére.

* Utmutató a kettős könyvtel gyors és könnyű elsajátítására. Összeállították Neuenöder Ottó és Marovic Iván. Ára 30 lej. Póstaíszteklével 35 lej. Csak a pénz előzetes beküldése mellett küldi a Brassói Lapok könyvostálya.

LÁSSUK GYULAFEHÉRVÁRT!

SZERKESZTETTE:
BENCZEL BÉLA

Mi újság Gyulafehérváron?

Rövid helyi híradó egy erdélyi kisváros zajtalan és mégis zajos életéből

Gyulafehérvár alszik...
A 17 ezer lakosú erdélyi kisváros, amelyből elhibázott politikai fogásokkal, "koronázó várost", nagyjelentőségű erdélyi gócpontot akartak teremteni, kikacagja azokat az idealistákat, akik abban reménykednek, hogy ebből a városból valaha is kiemelkedő helység, jelentős pont lesz Erdély földrajzában...

Nem is akar lenni...
Nem akar külön lenni a többi erdélyi kisvárosoknál, amelyekben úgy változik a sekélyes kisvárosi élet színes kalandoszkópja, mint ahogy ez alább következik. Ime:

POLITIKA

Politikailag nemrégén zajlott le a kisváros legnagyobb eseménye.

Az időközi bizottságnak bátorsága volt ebben a városban a választásokat kiírni és megejteni.

Igaz azonban, hogy itt a kormánypárt jelentős esélyekkel ment a választásokba, mert lepaktált a kisebbségekkel: a szászokkal, zsidókkal és a Magyar Párttal.

A választásokon szép eredményt ért el az egyezményes lista, mint ahogy az előrelátható volt, de meglepő számarányt mutatott fel a választási statisztikában a nemzeti-parasztpárt listája is, amelynek Maniu közismert megyéjében még ma is igen sok híve van.

A gyulafehérvári tanács 28 tagból áll. Ezen a listán a hivatalból kinevezett tanácsosokkal együtt huszan szerepelnek az egyezményes lista részéről, míg a nemzeti-parasztpártnak nyolc tanácsost sikerült behoznia a tanácsba.

A város polgármestere, az eddigi időközi-bizottsági elnök, dr. Colbazi ügyvéd lett, akit a legelőnyösebben ismert meg közigazgatási szereplése alatt a város többségi és kisebbségi társadalma és így megválasztásának városszerte őszintén örülnek.

Alpolgármesterek Cionca tanár, Loboniu Emil mérnök és dr. Bitay Árpád tanár az egyezményes lista részéről.

A magyarságot az alpolgármesteren kívül dr. Sebestyén Gábor ügyvéd és Torbic Ernő tisztviselő, míg a zsidókat Fuchs Nándor ismert nagykereskedő, Löwe Béla bankigazgató és Goldberger Simon iparos képviselik a városi tanácsban.

A gyulafehérvári városi tanács rögtön megalakulása után hozzá látott a legfontosabb városi problémák kidolgozásához és végrehajtásához.

VAROSI TERVEK

Érdekes terveket dolgozott ki a gyulafehérvári kereskedelmi és iparkamara vezetősége, amely az új iparkamarai törvény jóvoltából mint a nagyszabású kamara alosztálya működik.

A vezetőség azonban, amelynek élén Tanu bankigazgató és Henega titkár állnak, nem vesztette el kedvét, sőt fokozott erővel karolja fel és istápolja a gyulafehérvári kereskedők és iparosok érdekeit.

Elhatározta, hogy szeptemberben megnyitja magániskoláját, az alkereskedelmet, amelynek nem lesz párja egész Erdélyben. Évekkel ezelőtt csak Maroshíven volt egy ilyen iskola, amely azonban már régen megszűnt.

Az alkereskedelmének három osztálya lesz és négy elemi iskola elvégzése után lehet ide beiratkozni.

A gyulafehérvári kamara abból a szempontból indult ki, nagyon helyesen, hogy manapság a kereskedőnek és iparosnak, fokozottan szüksége van a különböző törvények és rendelkezések tömkelegében az elemi kereskedelmi ismeretekre, amelyeket ebben az iskolában játszva elsajátíthat.

A gyulafehérvári újrendszerű kereskedelmi iskola végzett növendékei önkéntes jogban részesülnek és ha tanulmányaikat tovább akarják folytatni, úgy egy felvételi vizsgával a felsőkereskedelmi iskolába beiratkozhatnak.

A gyulafehérvári kereskedelmi iskola létesítésének tervét nagy örömmel fogadták nemcsak Gyulafehérváron, de az egész környéken.

Ugyancsak a gyulafehérvári kereskedelmi és iparkamara vezetősége nyújtott be jelentős és részletes indítványt a központi betegsegélyzőpénztárhoz a jelenlegi káros rendszer megváltoztatása céljából.

Az érdekes beváltó jellemző adatokat tartalmaz, amelyek megérdemlik a nyilvánosságot.

A beváltó, amely a gyulafehérvári betegsegélyzőpénztár hivatalos adatai-

Erre megy az adózók pénze

48 millió lejt öltek bele egy gyulafehérvári állami gimnázium építésébe tíz évvel ezelőtt, de a mai napig sem készült el

Gyulafehérvártól Máramaroszigetig felzug a polgárság elkeseredett és méltán egetverő panasz-kórusa...

Nem bírjuk tovább a közterheket!... Nem bírjuk a hatalmas adókat és inkább odaadjuk az utolsó párnánkat is az adóvégrehajónak, de nincs miből fizetnünk.

Es ilyen körülmények között, amikor országszerte napról-napra fogy az adóalanyok száma, amikor a kincstárnak akarva-nemakarva számolnia kell azaz, hogy a kereskedők és iparosok közül mind többen adják vissza iparukat az elviselhetetlen közterhek következtében, méltán azt várhatná az adózó polgárság, hogy a sok-sok millió, amelyet az állami kincstár éhes szája nyel el, legalább méltó célokra jut.

Ehelyett mi a tapasztalat?

Ime egy jellemző gyulafehérvári eset: Gyulafehérváron több mint tíz évvel ezelőtt nagyszabású terv végrehajtásához fogtak. Az állami gimnázium hatalmas növendék-létszámával az impérium-változás után a volt magyar állami elemi iskola szűk helyiségeibe, termeibe szorult.

Azóta még ma is ott van...

A koronázás alkalmával elpanaszolták az illetékesek az állam legfőbb vezetőinek hogy a gyulafehérvári gimnáziumi oktatás milyen mostoha viszonyok között tengődik és nem volt nehéz ígéretet kapni arra nézve, hogy a helyzet rövidesen megváltozik és az állami liceum modern, hatalmas új épületbe költözik.

Nemsokára a megfelelő terepet is ki-választották.

A váron túl, az egykori futballpályt

mellett gyönyörű, kitűnő levegőjű térséget választottak ki az állami gimnázium részére és az építkezések gyors tempóban meg is indultak.

Hónapok alatt gyönyörű, hatalmas épületet emeltek a gimnázium céljaira, sőt odáig jutottak, hogy csak vakolni kellett volna az épületet, hiszen már az ablakok is be voltak téve, amikor egy akkori gyors kormányváltás következtében egyszerre megszűnt minden munka, beszüntettek minden segély folyósítást és az épület azóta úgy áll, ahogy abbamaradt.

Az épületbe, a vállalkozók adatai szerint, az állam egészen pontosan 48 millió lejt ölt bele.

Es az épület azóta, amióta abbahagyták, ki van téve a fedetlen sikon az időjárás mostohaságának.

Az ablakokat mind kitörte a szél, az épület-váz tönkrement és a gyulafehérvári középiskolai oktatás problémája még mindig nem nyert megoldást.

A vállalkozók szerint egy pár millió lejes összeggel be lehetne fejezni az épületet és át lehetne adni rendeltetésének.

Azóta Gyulafehérvár résztvevett az összes kormányok választásaiban.

Ennek alapján végig hallgatta az összes pártok képviselőjelöltjeinek programbeszédeit, amelyekben egyikből sem hiányzott az az ígéret, hogy a gyulafehérvári gimnázium tető alá kerül.

Mondanunk sem kell, hogy az ígéret csak malaszt maradt...

A gyulafehérvári gimnázium még min-

dig úgy áll, ahogy több mint tíz évvel ezelőtt abahagyták...

Es valószínűleg az új kormányok sem fognak változtatni ezen a helyzeten, ha csak egyik közoktatásügyi miniszter nem fogja megunni a gyulafehérvári érdekeltek folytonos deputációzását.

Es akkor a gyulafehérvári adózók pénzéből ki fog utalni egy pár milliócskát erre a célra... Hadd vesszen ez is oda, a hová a 48 millió veszett...

Gyulafehérvári fejek

Dr. Bhay Árpád:

Gyulafehérvári teológiai tanár és tudós. Évekkel ezelőtt a minisztérium magyar kisebbségi szaktanácsosa volt és sokszor előadott Jorga Miklós Valeni de Muntebeli szabadegyetemén.

Kifogástalanul beszél románul, ismeri és fordítja a román irodalmat, nemkülönben fontos szakkutatásokat végzett a román történelem terén.

Jelenleg gyulafehérvári magyar alpolgármester, de már régen a parlamentben lenne a helye a magyar képviselők között. Dehát?

Most egy házagpótló munkát, részletes nagy magyar irodalomtörténetet ír — románul —, amelyet több kötetre tervez. Főleg a román-magyar kapcsolatokra lesz tekintettel és a román olvasóközönségnek akarja megismertetni a magyar irodalmat.

Gyulafehérvár szellemiségének kiemelkedő egyénisége...

Fuchs Nándor:

Erdélyszerte ismert nagykereskedő, a gyulafehérvári Erdélyi Általános Részvénnytársaság vezérigazgatója.

A gyulafehérvári zsidó hitközség elnöke, városi tanácsos és számos gyulafehérvári emberbaráti intézmény vezetője.

Az Ember — ritka példány —, aki nem tetszeleg magának a kérelhetetlen, szőrösszívű tőkés sokszor kellemetlen szerepében, hanem mindenkor rendelkezésére áll a szűkölködőknek fajra és felekezeti különbségre való tekintet nélkül.

Ezért szeretik és becsülik városszerte...

Gyulafehérvári ablak

Gyulafehérváron politikai igazságtalanság történt...

Ez a híradás méltán megdöbbenetheti mindazokat, akik még hisznek a politika tisztakezűségében.

Különösen megdöbbenő a gyulafehérvári igazságtalanság híre azért, mert az egy egész kolóniát, a gyulafehérvári cigányságot érinti, amely ebben a városban a lakosság jelentős számarányát képeiseli.

A gyulafehérvári cigányok vajdát választottak...

Szokványos és minden évben megismétlődő tünemény, amely legfeljebb csak egzotikumánál fogva bir nagyobb jelentőséggel. Ebben az évben azonban a politika befolyásolta károsan a választást, amely mindig a városka érdekességeihez tartozott.

A gyulafehérvári cigányok két jelöltet állítottak ebben az évben. Furcsa volt azonban, hogy a különben független sötétbőrű nemzetség két jelöltje ezalkalommal, akárcsak a rendes politikai választásokban, két ismert jellel ment a választásokba. Kulicza János nemzeti-parasztpárti karikával, Samuila Samu pedig liberális jellel toborzott magának híveket.

Ugy kell nekik — mondják most a csalódott cigányok Gyulafehérváron — ha már nekik is kell a politika.

Mert mi történt? A hipotalos választáson a nemzeti-parasztpárti érzelmű Kulicza győzött 15 szavazattal és amikor a város a próbálására került a sor, mert a cigányvajda rendes évi fizetést kap a várostól, a tanács mégis a liberális Samuilát nevezte ki vajdává.

Az igazságtalan választásnak véres következménye lett. A két tábor a választási mulatság alkalmával egymásnak ment és véresre püfölte egymást. Közben azonban illetékes helyen megfellebbezték a választást is, amely, úgy látszik, még a magasabb köröket is foglalkoztatni fogja.

A gyulafehérvári cigányfronton egyelőre nagy a sirás-rivás...

ra támaszkodik, kimutatja, hogy ez az intézmény 1933 dec. 1-től 1934 márc. 31-ig terjedő időben, 934.279 lejt fizetett ki bevételeiből segélyekre, ezzel szemben azonban tisztviselői fizetésekre 932.863 és másirányú adminisztrációs költségekre 239.301 lejt utalt ki.

A kiadások összege tehát erre a pár hónapra 1.172.164 lejt tesz ki.

Megállapítja a gyulafehérvári kamara azt is ezzel kapcsolatban, hogy az illetékeknek csak negyven százaléka jut segélyekre, a többit ezek az intézmények el-adminisztrálják.

Ezzel kapcsolatban a kamara vezetősége különböző indítványokat bocsát a központi betegsegélyzőpénztár rendelkezésére az adminisztráció megkönnyebbítése céljából.

Nagyon valószínű, hogy a gyulafehérvári kamara beadványa ezek után a papírkosárba kerül.

VEGYES FELVAGOTT

Ime néhány gyulafehérvári érdekes-

ség, amelyeket apró mondatokban is el lehet mondani:

A gyulafehérvári püspöki aulában minden csendes...

Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök, mint arról az erdélyi sajtó annakidején beszámolt, megrázó levélben kérte Angelescu közoktatásügyi minisztert a nyelvvizsgák megkezdése előtt, dr. Flóznik György státusi titkár útján, könyöröltre. A levelet udvarias hangon utasította el a miniszter. Azóta a nyelvvizsgák lezajlottak. Milyen eredményt? — azt még nem lehet tudni. De a püspöki aulában, ahol a csend és békeség honol, újabb reménykedő beadványok és levelek készülnek...

Más. Az esőzések következtében Gyulafehérvár környékén kiöntött a Sebestyén, amely több környékbéli községet elöntött.

A községek lakossága hatalmas kárt szenvedett az árvizek és áradások következtében.

Holott amugy is súlyos napokat áll ki ez a vidék.

De hogy is van az az ismert közmondás?

A szegény embert még az ág is huzzu. Az ág, amibe árvíz idején megkapaszkodik...

Más. Kellemetlen kalandja volt egy gyulafehérvári hetilap szerkesztőjének Szászrégenben, a kis marosmenti városban.

A gyulafehérvári szerkesztő nagyobb összegű pénzt akart egy erdélyi városba átutalni; és az egyik pénzesomagban, a postán két hamis százelejt találtak. Az egyik postatisztviselő közbenjárására előállították a szászrégeni rendőrségen a tiltakozó szerkesztőt, mialatt telefonutasításra gyulafehérvári lakásán is házkutatást tartottak.

Természetesen sem bankóprést, sem hamis pénzt nem találtak. A gyulafehérvári szerkesztőt így sűrű bocsánatkérések között engedték el este a szászrégeni rendőrségről.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A három legnagyobb
szász bank 10 év alatt
akarja visszafizetni a felére
csökkentett tartozásokat

Brassó, augusztus 24.

Augusztus második felében sorozatos rendkívüli közgyűléseket tartanak a konverzióban érdekelt pénzintézetek, hogy felhatalmazást adjanak az igazgatóságaiknak a hitelezőkkel való kiegyezésre. Ezekre a közgyűlésekre a bankok teljesen átértékelt aktívákkal és passzívákkal szereplő vagyoni státust terjesztenek be. Számos erdélyi magyar és román bank ezt a műveletet már elvégezte és nyilvánosságra is hozta. Ujabbban a szász pénzintézetek is felülvizsgálták a konverzió végrehajtásával rájuk háruló kötelezettségeket. A három legnagyobb szász bank: a Nagyszebeni Általános Takarékpénztár, a nagyszebeni szász Földhitelintézet és a Brassói Általános Takarékpénztár közös tárgyalásokon állapították meg konverziós veszteségeiket és a törvény értelmében a teendő lépéseket.

A felsorolt bankok, miután státusukat összeállították, közös ajánlattal lépnek a betétesek és hitelezők elé. A közös ajánlat legfontosabb pontja az, hogy a három pénzintézet az 1931 december 18-ika előtti hitelezői követeléseket 50%-kal leszállítja, míg a fennmaradó 50 százalékot kamatmentesen 1944 szeptember elsejéig hajlandó visszafizetni. A tíz év alatti törlesztés nem történik egyenlő kvótákban, hanem az egyes részleteket mindenkor az egyes intézetek igazgatóságai állapítják meg az intézet bevételei arányában, vagyis aszerint, hogy a bank milyen tempóban tudja a saját követeléseit behajtani. Amennyiben a mult likvidációja és az üzleti forgalom olyan javulást érne el a kikötött tíz év alatt, hogy a bankoknak módjukban lesz osztalékokat fizetni a részvényeseknek, akkor a betétesek és a hitelezők is fognak kamatot kapni. Ez a kamattérítés mindenkor legalább egy százalékkal magasabb lesz, mint a fizetett osztalék.

A közgazdaság hirei

Uj vegyiüzem Szatmáron. „Ica” rt. cég alatt új vegyészeti gyár létesült Szatmáron, amely vasminium, pecsétviasz, nyomdafesték, szénpapír és földfestékek gyártását kezdte meg. Ezekre a cikkekre a vállalat ideiglenesen meg is kapta az iparpártolási kedvezményeket.

A romániai ládaexportot, amely Kelet felé erős tempóban folyik, érzékeny veszteség érte azáltal, hogy a génui öböl mentén levő olasz olajgyárak nem vásárolnak többé román árut. Ennek az oka az, hogy a preferenciális vámmal szállítható osztrák áru inkább konvenial még szárazföldi szállítással is, mint a román áru, amelyre a nemrég végrehajtott 100 százalékos olasz beviteli vámemelés teljes mértékben vonatkozik.

A nagyváradi La Roche és Darvas fatermelő cég kibővítte mezőtelegdi testvér-vállalatának üzemét. Ebből a célból a vállalat két új fűrőgépet rendelt Budapestről.

A bukaresti Schenker-cég engedélyt kapott a CFR vezérigazgatóságától arra, hogy az általa a Balkánra tranzitálódó cseh üvegküldeményekért a kedvezményes X. rendes tarifa díjtételeit fizesse Halmi és Bazargie között.

A bukaresti „Venus” selyemgyár, amely a piacon kiélesedett árverseny miatt hosszabb ideig szüneteltette üzemét, a napokban újra felvette a munkát. A gyár 60 szövőszékét két pénzeszopornak adta bérbe, amelytől 4 és 3 millió lejt kapott nyersanyagra, míg a fennmaradó másik 60 szövőszéken valószínűleg saját számára fog dolgozni.

Tovább terjeszkedik a Vacuum Oil Company? Megirtuk, hogy a Vacuum Oil Company 45 millióért megvette a brassói „Photogen” finomított. Petróleumkörökből származó értékesítései szerint komolyan szó van arról, hogy a Vacuum megvegye a Magyar Általános Hitelbank érdeklődésébe tartozó másik két erdélyi fiomat, az orsovai és a telegdi gyárat is.

A pitești „Gavana” szövőgyár, amely eddig a fővárosi Polono-Română cégnek végzett bérszövést, az ezen cégnél közbefojt változások következtében, a bukaresti „Incomtext” céggel kötött új megállapodást. A nyersanyagokat az Incomtext adja, amely az önköltségi áron felül bizonyos jutalékokat fizet a gyárnak, hogy az kizárólag neki dolgozzék.

Adóbónokkal fizethessék az 1934. április 1. előtti adó- és illetékhátralékokat

— kéri a szeszestalkereskedők az egész kereskedelem és iparosság részére

Szállítsák le Erdélyben a községi kocsmák bérösszegeit

Bukarest, augusztus 24.

Az a komoly akció, amelyet a vendégipari munkaadók központi szövetsége indított az italmérési illetékek leszállítása és a hátralékok részletekben való megfizetése érdekében, a jelek szerint eredménnyel bíztat.

Kedden újabb küldöttség jelenik meg Slavescu Victor pénzügyminiszter előtt és átnyújtja azokat a memorandumokat, amelyeket a miniszter kívánságára a vendégipari szövetség (Sindicatul Alimentar Central) a legelőtöbbségi érdeklődésű és azok méltányos megoldásáról összeállított. A miniszter elé terjesztendő emlékirattal kapcsolatosan, amelyet legutóbbi számainkban ismertettünk, Niculescu Jean elnök a következőket mondotta munkatársainak:

A KÖZSÉGI KOCSMAK
BÉRÖSSZEGEI

— Mint ismeretes, az italmérési illetékek ügyében két emlékiratot készítettünk. Az egyik kéri a bevont engedélyek visszaadását és a hátralékoknak részletekben való törlesztését, a másik pedig a bérérték helyett a tényleges fogyasztás alapján megállapított italmérési illetékek bevezetését. Az első kívánságunk kiegészítésekképpen még hozzá kell vennünk a falusi kocsmák bérösszegének a kérdését is, amely elsősorban Erdélyt érdekli. A szeszestörvény 176-ik szakasza értelmében ugyanis a községi kocsmákért a bérlelők évi 3000—20.000 lejt kötelesek fizetni. Ezeket a községi kocsmákat árlejtésen adják bérbe. Megállapítható, hogy 3000 lejes évi bér sehol sincsen de éppen mert árlejtésen adják bérbe az italméréseket a pályázók fel szokták verni a bérleket. Már most honnan tudja a bérlet tulajdonosa megkeresni a huszezer lejt? Sehonnán. És így természetes, hogy ezekkel a bérösszegekkel is a legtöbb bérlelő adós maradt.

Vannak bérlelők, akik már 2—3 éve nem fizették meg a magas bért és most ezektől is bevonták az engedélyt.

Az audiencián kérni fogjuk a minisztert, hogy ezeket a hátralékokat is lehessen részletekben letörleszteni.

JÖVEDELMI ADÓ —
AZ ÜZLETI TÖKE UTÁN

— Ez a kérdés azonban sokkal szétágazóbb. Általában az a helyzet, hogy a nehéz viszonyok miatt a kereskedők és kisiparosok, de különösen a vendégipari kiskereskedői képtelenek az adójukat és a hátralékaikat megfizetni. Erről a kérdésről külön beadványt készítettem és abban adatokkal be fogom bizonyítani a miniszter előtt, hogy az utolsó kétévi krízis mellett az ideai nagy szárazság még jobban csökkentette a kereskedelmi forgalmat általában és ennek következtében a vendégipari lokálok többnyire üresek. Sok helyiség már lehuzta a rollót, mások az összeomlás küszöbén állanak. Ugyanakkor az adó alá eső jövedelmet a kereskedőknél hihetetlenül eltulozva állapították meg és lehetetlen az így megállapított adókat megfizetni. Az adótörvény 39-ik szakaszában előírt minimális adó és az adórögzítési rendszer (patenta fixa) nem a jövedelmet adóztatja meg, ahogy a törvény alapelvei szerint történnie kellene, hanem magát az üzleti tőkét, amit még súlyosbítt az adóközlegeknek az a közismert eljárása, hogy az üzleti könyveket egyáltalán nem veszik figyelembe, különösen, ha az adófizető veszteséget mutat ki üzletmenetében.

— A kereskedelem és a vendégipar kritikus helyzetét siettetta a magas üzletbér, a személyzeti kiadás, a taxák, díjak és illetékek egész zuhataga és a többi rezsiköltség, amely a krízis kimélyülése el-

lenére nem hogy csökkenne, hanem ki-mutathatóan emelkedik. Ugyanakkor a forgalom 1930 és 1931 óta több mint 50 százalékkal csökkent.

A háború előtt a fenti kiadások nem haladhatták meg a forgalom 5 százalékát, mert aki többet költött, biztosan tönkrement. Ma ugyanezek a kiadások nagyon gyakran elérik a forgalom 50 százalékát, holott a kereseti lehetőség lényegesen kisebb. Sokszor előfordul, hogy a kereskedő, az iparos önköltségi áron alul kénytelen eladni, csak hogy meg tudja szerezni az adóra, taxákra és sokszor az elkerülhetetlen napi szükségletekre szükséges pénzt.

AZ EGYETLEN FOKMÉRŐ:
A FIZETŐKÉPESSÉG

— Ilyen körülmények között rá kell mutatnunk a pénzügyminiszter előtt, hogy

a különböző hátralékokból aligha számíthat többre, mint az esedékes összegek 10—20 százalékára és ha ma erőlyesen be akarnák hajtani ezeket a járandóságokat, még ennyit sem kapna meg a kincstár.

A tulzott belföldi spekuláció ellenére
ellanyhult a gabonapiaci áremelkedésAz árpa mellett a bab indult drágulásnak.
Javul a zab és a tengeri is

Bukarest, augusztus 24.

Az elmúlt héten a gabonapiac elvesztette azt az egységes szilárd irányzatát, amely az azt megelőző héten valóságos hosszmozgásban jutott kifejezésre. Az erős áremelkedés hatása alatt hatalmas lendülettel megindult a belföldi spekuláció tulhaladta a külföldi keresletet, másrészt a jobb árak következtében a felhozatal is felélénkült. Az előző heti lendület utóhullámai hétfőn még kihatottak a barilai piacra és az egyedül favorizált árpa ára 1500 lejjel felment, Galacon pedig a bab szilárdult meg kissé. Általában az árpa továbbra is magas árnívón maradt egész héten át, ha a napiárak nagyobb hullámzást mutattak is fel. A kikötőbeli gabonapiac új favoritjává a bab lépett előt, habár a prima Viktória borsó továbbra is megtartotta a 70 ezer lejen felüli árnívót. Valamennyire meg-szilárdult a piacon a zab ára is.

Kedden már valamivel lanyhább volt az árpa Konstancában, míg Galacon újabb 500 lejes emelkedéssel 28.000 lejre drágult, hogy azután szerdán itt is ellanyhuljon az egész gabonapiac és az összes gabonaféléknél vagononként 500—2000 lejes árlemorzsolódások következzenek be.

Az egyes gabonafélék árai a következőképpen váltakoztak a három kikötői piacon: Árpa: Konstancában 270—300—290—292.5—280—310 lejt mázsánként, Brailában 285—277.5—285—294, stuccolt árpa ab hajó 315—325—327.5 lejt. Galacon 250—260—267—275—280—281 lejt. A buza ára majdnem végig egységes volt és 460 lejt körül mozgott. Konstancában, valamint Brailában, míg Galacon 435 lejt jegyzett, kevés üzletkötés mellett. A bab karrierjét a következő ársorozat tükrözteti vissza: régi bab Brailában 305—300—330 lejt, Galacon 340 lejt, újabb Konstancában 360—470 lejt, Brailában 340—350—375—450—500 lejt. Egyedül a galaci piacon maradt a bab ára 350 és 350 lejt körül.

A tengeri lassu árjavulása ezen a héten is folytatódott, miután a tavalyi kész-

Erre való tekintettel a következő javaslatokat fogjuk a miniszter elé terjeszteni:

1. Létesítsenek bizottságokat a pénzügyminisztérium, valamint a kereskedelem és ipari szakképzőintézetek delegátusai-ból, akiknek meghatalmazásuk legyen arra, hogy esetenként felülvizsgálják minden egyes kereskedő és iparos tényleges helyzetét. Ennek alapján a bizottságoknak joguk legyen az 1934 április elsejéig elmaradt adókat és illetékeket az alózo fizetőképessége arányában leszállítani.

2. A leszállított hátralékokat a most esedékes adókkal és illetékekkel együtt 1935 április elsejéig havi részletekben lehessen megfizetni.

3. Mindenféle állami, megyei, vagy községi adót és illetéket, amely 1934 április elseje előtről származik, adóbónokkal lehessen fizetni.

Niculescu elnök szerint ez az egyedüli mód arra, hogy egyrészt az állam leg-alább egyrészt megkapja a hátralékos adókból és illetékekből, másrészt pedig hogy a folyton magasabb összegekre gyi-lemlő közterhek alatt sorvadó kereskedelem és kisipar képes legyen folytatni a tevékenységét.

letek egyre jobban csökkentek. Konstanca a következő árakat jegyezte: 220—280—250—260—240—260 lejt, Braila 255—270—252.5—268 lejt, Galacon 260—285 lejt, minőség szerint. A zab áremelkedése különösen a konstancai piacon jutott plasztikus kifejezésre, ahol a tőzsdén és a piacon a következő árakat fizették a mult hét folyamán: 280—295—260—265—290—305—325 lejt. Brailában csak egyetlen napon jött létre üzletkötés zabban 335 lejes áralapon, míg Galacon a zab 290 lejjel zárta a hetet.

A primadonnaszerepet játszó Viktória-borsó iránt az elmúlt héten alaposan kisebb volt a kereslet, mindamellett az árak Brailában megmaradtak a 710—730—750 lejes árnívón, de már Konstancán csak 640—650 lejt, Galacon 680 lejt fizettek érte, majd feljavult megint 360 lejre, sőt Galacon elérte a 450 lejt, de Brailában a jegyzések 350 és 370 lejes alapon történtek.

A többi termény ezen a héten is elhanyagolt volt. Kölesért 300—370 lejt fizettek, rozsert 250 lejt, fekete borsóért 530—580—420—530 lejt, sárga mustárért 760 lejt, barna mustárért 340 lejt, lenmagért 450—590—580—550—650—660 lejt, tavaszi repcéért 430—440—450—460 lejt, navetta repcéért 600 lejt, vadrepceért 238—250—292.5 lejt, napraforgómagért 315—320—530 lejt, olajpogácsáért repcéből 125 lejt.

A hét végén bekövetkezett katasztrófa-lis esőzések miatt a felhozatal minimálisra csökkent és részben ez okozta egyes cikkeknél az árak megszilárdulását.

A Philips-rádió cég kolozsvári és észak-erdélyi képviselőit eddig a kolozsvári Porzolt Oszkár rt. villamossági cég vitte. A képviselői szerződés megújítása során a felek között differenciák merültek fel és a Porzolt cég lemondott a képviselő-ről, amelyet valószínűleg egy szatmári szakmabeli cég fog átvenni.

Kuba ismét forrong

Havanna, augusztus 24

A kubai hadseregben forradalmi összeesküvést fedeztek fel. Az összeesküvők egy részét elfogták és közülük tizenkettőt agyonlőtek.

Három hete áll a sztrájk a temesvári kályhaiparban

Temesvár, augusztus 24

Nemrégiben beszámoltunk a temesvári cserépkályhamunkások kitörni készülő bérviszályairól. Azóta az egyeztető tárgyalások zsákutcába jutottak, a munkások azonban továbbra is fenntartották béremelésre és kollektívszerződésre vonatkozó követeléseiket. Miután a gyárak a követelésekből semmit sem akartak teljesíteni, a munkások sztrájkba kényszerültek. A sztrájk már három hete tart.

A munkaadók, régi recept szerint, sztrájk töröket alkalmaztak, akik hatósági felügyelet alatt dolgoznak. A munkáság mindennek ellenére fenntartja követeléseit és tovább folytatja megkezdett bérharcát.

Megkerült a nagyváradi „dohány”

Nagyvárad, augusztus 24

Megirtuk, hogy a nagyváradi rendőrség néhány közege egy állítólagos monopolizáció miatt eljárás indított özvegy Velvált Lipótné ellen. Az özvegy katonája 5000 lej övadékot tett le az ügy elintézéséig. Ezzel kapcsolatban rámutattunk arra, hogy bár az övadék letétele július 11-ikén történt, a rendőrség a pénzt még nem származtatta át a monopolizációs igazgatósághoz.

A közleménnyel kapcsolatban Ulteru rendőrségi komisszár most értesít bennünket, hogy a pénzt az iratokkal együtt 2747—1934 szám alatt átadta a monopolizációs igazgatóságnak és az ott bármikor reklamálható.

Meggyilkolta nevelőanyját

Jasi, augusztus 24.

Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság tartja izgalomban a város lakosságát. Maria Goldenberg dúsgazdag magánzónát Avram Goldenberg nevű 21 éves fogadott fia több baltacsapással megölte Copou-utcai lakáson.

Maria Goldenberg annakidején egy testvérpárt fogadott örökbe. A lány kezét nemrég megkérte egy csernovici magántisztviselő. A fiú, érthetetlen okokból, ellenezte testvére férjhezmenetelét s emiatt élénk összetűzése voltak nevelőanyjával. A tegnap is összeszólalkoztak s Avram Goldenberg a vita hevében baltát ragadott, azzal végzett nevelőanyjával. Borzalmas tettének elkövetése után a fürdőszobában megmosakodott, ruhát váltott, majd eltűnt a városból.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított az elvetemült fiú kézrekerítésére.

HEGYI ILONA,

a B. L. munkatársa, mint regényíró a Bukaresti Lapokban tűnt fel először a „Szövlány” című regényével. A könyv nagy sikerét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a nagy-szerű regényt budapesti kiadó is kiadásra érdemesnek találta. Új regényével Hegyi Ilona ismét a B. L. és N. U. olvasó közönsége előtt jelentkezik és a

„FÁBIÁN & Co.”

című nagyszerű regény augusztusi ajándékregénytárunk köteteként jelenik meg.

A tárgul-jui beszéd részletei

Tatarescu: „Aki a Korona ellen támad, ellensége az államnak is!”

A miniszterelnök nem tartja időszerűnek az alkotmány módosítását — Még nem érkezett el az idő a cenzura és ostromállapot megszüntetésére — A kormány munkaprogramja

Targul-Jiu, augusztus 24.

A tárgul-jui kormányparti értekezlet az előre megállapított program szerint folyt le. A prefektúra dísztermében elhangzott beszédek hangszórókkal továbbították.

A miniszterelnök először a kormány és a parlament törvényhozási munkájáról számolt be. Hosszasan foglalkozott a konverzióval, mely, szerinte, visszaadta az ország nyugalma és végetvetett a felelőtlen agitációknak. Majd rátért a közigazgatási kérdésekre.

— Száműzni fogom a politikát az állam közigazgatásából, — mondotta. A köztisztviselő működését a bírói hivatással egy színvonalra akarom emelni.

Megszervezzük a nemzeti munkát minden téren.

Új alapokra fektetjük a mezőgazdaságot, az állami javakat pedig bekapcsoljuk a termelés és az értékesítés nagy körforgásába.

— A kormány egyik legfőbb feladatának tekinti a hadseregnek minden szükséges kiegészítést való ellátását. Fokozottan érezzük a hátrányos helyzetet és igyekezni fogunk az idők követelményeinek a legteljesebb mértékben megfelelni.

Bejelentette, hogy a kormány országos mozgalmat indít az irástudatlanság csökkentésére. Széleskörű intézkedéseket tesz a falvakon pusztító betegségek leküzdésére és minden-képpen azon lesz, hogy a népi rétegeknek jobb megélhetést, civilizáltabb életmódot biztosítson.

— Ennek a programnak a megvalósítása azonban — ugymond — békét és nyugalmat igényel. Az ország irántunk több ízben is kimutatta bizalmát és ragaszkodását.

Vannak azonban egyes körök, melyek nem tudnak ezzel a helyzettel megbárátkozni. Rendszerűen szítják az elégedetlenséget, új jelszavakat dobálnak a közudatba és minden képpen zavarják a kormány felelősségteljes, nehéz munkáját.

— Egyik ilyen jelszó: az alkotmány módosítása. A nemzeti-parasztpárt elnöke rápírtette világára, aki az országra akarja kényszeríteni azt az alkotmánytervezetet, amit annakidején a parasztpárt készített. Az én válaszem a következő:

Az alkotmányt csak az uralkodó hozzájárulásával lehet módosítani. Lehet, hogy a jelenlegi alkotmánynak vannak hibái, hiszen ez is emberi alkotás. A kormány azonban egyelőre nem foglalkozhatik ezzel a kérdéssel. Más, fontosabb problémák vannak napirenden.

A „TITOKZATOS ERŐK” LEGENDAJA

— Támadások értek és érnek bennünket a miatt, hogy nem szüntetjük meg a cenzurát és az ostromállapotot. Összintén kijelentem: nem dicsékszem el velük és nem vagyok büszke ezekre a rendkívüli intézkedésekre. Az idő azonban nem érkezett el még arra, hogy nyugodt lélekkel és felelősségem tudatában megszüntethetném ezeket a kivételes intézkedéseket.

Léteznek még bizonyos agitációs fészkek, melyek nem elégednek meg azzal, hogy nap-nap után akadályokat gördítenek a kormány útjába, merészségükben, de egyszersmind felelőtlenségükben átlélik a Trón lépcsőjét is.

„Titkos erők”-ről beszélnek s más hasonló le-

gendákat találnak ki a maguk igazolására. Ezt üzenem nekik:

a monarchikus eszmét az állam alapjának tekintjük. Aki a Korona ellen támad, az egyben ellensége az államnak is.

— A liberális párt utolsónak járult hozzá a restaurációhoz, de annál őszintébben. Ebben a kérdésben nagy elődeink nyomdokain kívánunk haladni, akik a monarchia virágzásában az ország virágzását látták.

Tatarescu ezután felolvasta Bratianu Dinu levelét, aki sajnálja, hogy nem lehetett jelen a gyűlésen, de biztosítja a miniszterelnököt bizalmáról és ragaszkodásáról.

A miniszterelnök a pártvezér leveléhez a következőket fűzte:

— Pártunk erőssége mindig a fegyelem, a rendíthetetlen összetartás volt. Eljen Dinu Bratianu!

AUBOIN ELKÉSZÍTETTE FELEVI JELENTÉSE

Bukarest, augusztus 24.

Auzoin, a Banca Naționalăban működő külföldi szakértő, elkészítette félévi jelentését. A gazdasági és pénzügyi élet egyes ágaiban eredményekre jogosító fejlődést tapasztal, ugyanakkor azonban nagy aggodalommal állapítja meg, hogy

költségvetési hiányok mutatkoznak, melyeknek elűntetése a kormány legfőbb feladatát kell hogy képezze.

Az ország gazdasági életének jövőbeni kialakulása attól függ, hogy a kormány milyen intézkedéseket szándékozik foganatosítani a költségvetési egyensúly helyrehozatalára.

Megkezdték és elhalasztották a marosvásárhelyi adópanamisták törvényének főtárgyalását

Marosvásárhely, augusztus 24

Még 1933-ban híre kelt, hogy meghamisítják az adóhivatal könyveit és ugyanilyen módon hamisítják meg az adózók számára kibocsátott adónyugtákat is.

Névtelen feljelentések következtében be is vezették az adóhivatalnál a vizsgálatot, amelynek alapján

Pethő Pál, Iconariu Miklós, Cozos Péter és Blaj Demeter adótisztviselőket vád alá helyezték és felfüggesztették állásaikból.

Ezek után mindenki azt várta, hogy a sikkasztó tisztviselők felettesei széleskörű vizsgálatot indítanak az adóhivatalban a további visszaélések megakadályozására, annyival is inkább, mert a legújabb pénzügyi törvények nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is felelőssé tették az adóellenőröket alantasaik üzemeiért. A marosvásárhelyi adóhivatal tisztviselői sem követtek volna el visszaéléseket, ha szigorú ellenőrzés alatt állanak.

Annak ellenére, hogy az ellenőrök nem vezettek be semmiféle vizsgálatot, a véletlen mégis súlyos adópanamákat fedezett fel a marosvásárhelyi adóhivatalnál.

Megirtuk, hogy a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságon nem tudtak összeférni Muresán Gábor dr. és Muresan Antal dr. pénzügyigazgatók. Minden cselekedetükben egymást ellensúlyozták és egymás ellen a legkülönbözőbb feljelentéseket adták be a pénzügyminiszteriumhoz. A furcsa harc következtében derült ki, hogy

a marosvásárhelyi adóhivatalnak hét tisztviselője vett részt a visszaélésekben és hogy súlyos összegekkel károsították meg a kincstárt.

A bevezetett vizsgálat folytán a marosvásárhelyi ügyészség először Szántó Elek marosvásárhelyi adótisztviselőt he-

lyezte vád alá 15 rendbeli okirathamisításért és sikkasztásért, olyanformán, hogy a nyugtakönyveket meghamisítva kisebb összegeket könyvelt el, mint a mennyit az adóalanyoktól felvett.

A letartóztatott adótisztviselő kihallgatása nyomán derült ki, hogy a marosvásárhelyi adópanamáknak még rajta kívül 7 tisztviselő vett részt Iconariu Miklóssal együtt, aki a nyugtakat állította ki.

Ez a héttagn bünszövetkezet a pénzügyminiszterium ellenőreinek a vizsgálata szerint, az utóbbi években 143 okirathamisítást és sikkasztást követelt el 460.224 lej összegben.

A törvényszék a következő vádiratot adta ki ebben az ügyben:

Szántó Elek marosvásárhelyi adótisztviselőt 144 ezer lejes összegben 52 rendbeli közikirathamisításért és sikkasztásért, Pethő Pál tisztviselőt 69 rendbeli ugyanilyen büncselekményért 240 ezer lejes összegben, Iconariu Miklós tisztviselőt 12 rendbeli, Cozos Péter, Hila Dumitru, Silló Géza és Dömsödi Károlyt szintén ötrendbeli okirathamisítással és sikkasztással vádolja az ügyészség.

A könyvelésben és a nyugtakönyvekben történt hamisításokat törvényszéki írásszakértőkkel fogja igazolni az ügyészség.

Igen furcsa szerepe van a bűnperben Mann Sándor dr. pénzügyi ellenőrnek is, akit szintén felfüggesztettek állásából.

Szántó Elek tisztviselő a vizsgálóbíró-nál tett vallomásaiban azt mondta, hogy

az ellenőr tudott üzemeiről és hogy elhallgassa, több ízben nagyobb összegeket vett fel tőle.

Ezért garázdálkodhattak szabadon a marosvásárhelyi adóhivatal tisztviselői. A pénzügyi ellenőr tagadja a reá rótt büncselekményt.

A törvényszék főtárgyalása van hivatva erre az ügyre is fényt deríteni.

A marosvásárhelyi közvélemény igen nagy érdeklődéssel tekintett a tárgyalás elé, amely tegnap kezdődött meg szűkített tárgyalóteremben. Mindjárt az elején kiderült, hogy a vádlottak egyike Cozos Péter, ismeretlen helyen tartózkodó és a beidézt 120 tanu közül csak 60 jelent meg, mire a tárgyalást szeptember 17-re halasztották el.

Szántó Elek és Iconariu Miklós a tárgyalásig letartóztatásban marad. (b. b.)

LEGUJABB

SPEIL DR. LESZ AUSZTRIA RÓMAI KÖVETE

Bécsi jelentés szerint a kormány Rintelen helyébe római követté Speil dr.-t, a Heimweh tirol tartományi vezérét, Ausztria jelenlegi trieszti főkonzulát nevezte ki.

HITLER „BÉKÜLNI” AKAR

A kormányhoz közelálló berlini lapok szerint a német belpolitika legújabb célkitűzése a kiengesztelődés lesz. Hitler kijelentette, hogy meg akarja nyerni azokat a német polgárokat is, akik „nem”-mel szavaztak. A lapok szerint a birodalmi Führer ezzel teljesíteni akarja Hindenburg végrendeletét, melyet a kiengesztelődés szellemében hatott át. A kormány nagy „felvilágosító” propagandába kezd, melynek során az egyház segítségét is igénybe veszi.

A SAAR-VIDÉKI KORMÁNYBIZTOSÁG BEUTAZÁSI ENGEDELYT ADOTT DIMITROFNAK

Saarbrückenből jelentik: A saar-vidéki kormánybiztosság megadta Dimitrofnak, a Reichstag-pór egyik főmentett vádlottjának a beutazási engedélyt. Dimitrof a marxisták egyik vasárnapi nagygyűlésén már szónokolni fog.

CSÖKKENT AZ ÁLLAM BEVÉTELE

A pénzügyminiszterium kimutatása szerint 1934. április 1-től július 31-ig az állami bevételek összege 5.624.800.000 lejt tett ki a múlt év megfelelő időszakának 5.778.600.000 lejes bevételeivel szemben.

Váratlanul megakadt a román-magyar áruforgalom

A romániai import 20 százalékos csökkentése ellenkezik a Magyarországgal fennálló kompenzációs szerződéssel

Bukarest, augusztus 24.

Kereskedelmi körökben élénk nyugtalansággal tárgyalják, hogy a biztató lendülettel megindult román-magyar áru-csereforgalom váratlanul megakadt. Mint ismeretes, Magyarország és Románia között meghatározott mennyiségnek és értéknek alapján létrejött kompenzációs egyezmény áll fenn, amely most veszélybe jutott a román kormány azon intézkedése folytán, hogy a behozatali kvótákat 20 százalékkal általában leszállította.

Magyarország kikötött áru kivitele Romániába 12 millió pengő és így a román részről életbeléptetett redukcio a magyar export 2,5 millió pengő csökkentését jelentené.

A magyar kormány a fennálló egyezményre való hivatkozással nem fogadta el Románia újabb importkorlátozó rendelkezéseit, amelyek ellentétben állanak

a kompenzációs megállapodással és a vitás kérdés rendezésére bizottságot küldött Bukarestbe. A bizottság azonban kénytelen volt dolgvégezetlenül visszautazni Budapestre, állítólag azért, mert a román részről kinevezett delegáció tagjai — elmentek nyaralni és nem lehetett őket összehozni.

A két ország áruforgalmának lebonyolításában érdekelt romániai cégek felutaztak Budapestre, miután a közbejött akadályok igen kellemetlen helyzetbe hozták őket megrendelőikkel szemben. Ugyancsak

nyugtalanoknak a fakiviteli vállalatok is, amelyek ilyen körülmények között nem tudják, miképpen fogják a Magyarországra eladott áruk ellenértékét megkapni.

Ez a probléma annál nyugtalanítóbb, mert hiszen a román árubevitel Magyarországra eddig is kétszerakkora volt,

mint amennyi árut a magyarok exportáltak Romániába és ez a különbözet a román import 20 százalékos csökkentésével még nagyobb lett. Budapest azzal nyugtatták meg az érdekelteket, hogy csak átmeneti fennakadással lehet szó. Erre az érdekeltek Bukarestben is utána jártak, hogy mi oka a román-magyar áruforgalomban bekövetkezett zavaroknak. Bukarestben az érdekeltek sokkal kevésbé megnyugtató információkat kaptak.

Beavatott körökben az a hír tartja magát, hogy a Magyarországgal fennálló áruforgalom megakadásának nemcsak a romániai import általános csökkentése az oka, hanem más államok részéről történt intervenciók eredménye,

amely államok minden uton-módon emelni akarják a saját exportjuknak juttatott kvótát, akárkinek a terhére is.

Két puska, egy fejsze és egy revolver

Rablógyilkossági röpriz négy álarcos banditával

Totu, az aranytolvaj, aki felcsapott bandavezérnek és egy bandita, akinek földje, háza van

A dévai Discom-autó véres megrohanásának helyszíni felújítása

Déva, augusztus 24.

A reggeli órákban három gépkocsi indult el Déváról a rablógyilkosság színhelyére, ahol négy álarcos bandita megtámadta a Discom-autóját, megölt a sofőrt és el akarta rabolni a pénzt, amelyet a dohányelosztó aznap Brád környékén beszedett...

A rablás nem sikerült úgy, ahogy azt az álarcos banditák elképzeltek, mert a pénzből csak párezer lejt tudtak megkaparintani, a többi a kamion belsejében volt elrejtve, a dohány között, egy megerősített vaskazettában, melyet már nem volt idejük felfeszíteni.

Az első gépkocsi a Discom dohányszállító autója, amely a készülő rablógyilkossági repvizben a főszerepet fogja játszani, a második kocsi a hatóság emberei ülnek: Nestor főügyész, dr. Bonca vizsgálóbíró, Corb csendőrkapitány és a tisztiorvos, aki a boncolást megfigyelt. A harmadik gépkocsi egy autóbusz, amely a statisztériát szállítja, a kíváncsiak tömegét, akik jelen akarnak lenni a megrendező izgalmas színjátékánál...

AZ ÁTÉLT BORZALMAK EGYIK SZEREPLŐJE

Az autóbusz megáll egy ház előtt, ahonnan egy idősebb ur, öv. Krausz Henrik száll be, aki egyik szenvedő hőse volt annak a borzalmas támadásnak, amelynél a gépkocsi vezetője vesztette. Az idős uriaszony nyugva kápszodik fel az autóbuszra, feje be van kötve, karján és lábán viseli még a banditatámadás emlékeit.

Mint alkalmi utas került a Discom autójára, a sofőr és a pénzeszedő mellé, 1800 lejt rabolták el a banditák, amit az első szóra odaadott nekik, de nem elégedtek meg ezzel, üttették, fejbeverték és amikor már a földön feküdt, lábál tapostak rajta végig.

Az idős uriaszony most, hogy újra szereplője kell legyen a rekonstruált véres színjátéknak, csupa izgalom és remegés, — noha tudja, hogy itt nem lesz baj! Az átélt támadás borzalmait újra felelevenednek elméjében, nem tud meg-nyugodni...

TOTU — A VEZER!

Az autóbusz utasai mind tudnak valamilyen részletet a rablótámadásról, a nyomozásról, sőt akadnak az utasok között olyanok is, akik Totu rablóvezért, a banda fejét személyesen ismerik. Egyik elmondja, hogy

Totu közismert réme volt Brád környékén ahol mint közismert notórius aranytolvajt ismerték és kisebb-nagyobb részletekben tízenyolc hónapot ült a börtönben aranytolvajlásai miatt.

A Mica aranybányának egy időben olyan kel-

lemetlen volt már ez az ember, hogy 5000 lej havi fizetést ajánlott fel neki, ha abbahagyja az aranylopást, de Totu, akinek szervezett bandája volt, nem fogadta el a bánya ajánlatát, mert a felajánlott havi 5000 lejnél többet keresett az aranylopásokkal...

Hogy igaz-e a Mica-féle ajánlat, vagy sem, azt bajos volna megállapítani, annyi tény azonban, hogy Totu többször büntetve volt aranylopásért és a másfél évet valóban leülte.

Egy másik hangadó arról tud, hogy a banditák négy napig nem kaptak ennyivalót a csendőröktől, mert nem akartak vallani.

Megint egy másik ennek épp az ellenkezőjét állítja és eskszik arra, hogy a csendőrség, amely a nyomozást folytatta, úgy bánt velük, mint a kezes báránnyal: hagyta, hogy tagadjanak, de közben szorgalmasan gyűjtötték a bizonyítékokat...

Az autóbusz befordul a brádi országútra, elhagyja Solymos községet, Fornádiát és már benn is vagyunk abban a völgykafiban, ahol a hegység között szűkre szorul az út és a legalkalmasabb hely az utonálláshoz!

A STATISZTIKÁK ÉS A SZEREPLŐK...

A két hegyoldal tele van emberekkel. A szomszéd falvak lakosai tömegesen jöttek el, hogy tanúi legyenek a lejátszódott rablógyilk-

kosságnak. A nézők között nagy az uriközön-ség is, amely autót, kocsi — időt és fáradságot nem kímélve — érkezett a tett színhelyére.

Az álarcos banditák már elő vannak vezetve, minden készen van arra, hogy az „előadás” kezdetét vegye!

A színteret erős, kettős csendőrkordon veszi körül. A banditákat, akik e pillanatban még egymáshoz vannak láncolva, szabadon fogják becsátani. Kezükből kapják fegyvereiket, a fejszét, amellyel leüttették a sofőrt, mert a repviznek tökéletesnek kell lennie. Megtörténhetik, hogy egyiknek eszébe jut megugrani: ezért a kettős csendőrkordon, olyan szorosan, hogy nem egy bandita, de egy egér sem tudna átjutni rajta!

A banditák ötön vannak, de csak négyen voltak a támadók. Egyik — a legfiatalabb — a megfigyelő volt, aki a jelt adta a hegytetőről, amikor az autó befordult arra az utszakaszra, ahol a támadást előkészítették.

Az öt bandita most csöppet sem félelmetes, inkább szánalomramoltók. Olyan rongyosak és keshedtek, hogy rossz rájuk nézni. De a szánalmas külsőnek magyarázata van. A támadás után ruháikat elásták és minthogy ez előre ki volt tervezve, csak elhasznált holmikat vettek magukra...

Kezdődik az előadás

A főügyész intézkedik, hogy kezdődjék.

A banditákat megszabadítják láncuktól, mindegyik megkapja azt a fegyvert, amellyel támadott és felveszik kendőkből csinált alarcukat is. Most hát megint „álarcos” banditák, de ezúttal ártalmatlanul.

Totu, a bandavezér, egy kétesövű vadász-fegyvert akaszt a nyakába, Oprea Petru, egy nagybajszú paraszt, revolvert kap a kezébe és furkósbót. Ez az Oprea nem született bandita.

Szép háza, néhány hold földje, két ökre van Ormindea községben, ahol igen rendes embernek ismerték addig, amíg össze nem barátkozott Totuval, aki aztán bevitte ebbe a slamasztikába...

Bocan Juon, nyápic legény, a fejszét kapja vissza a rekonstrukció idejére. A negyedik bandita, Avram Stefan, pedig egyesövíű fegyvert, míg az ötödik szereplő, a kamasz Vajda Petru, egyelőre kiáll a sorból, mert az ő szerepe csak annyi volt, hogy egy dinamit-natrónt elsütött a hegyen, amikor az autó feltűnt és utána haza is ment Totu lakására, akinek törvénytelen gyermeke...

Egy csendőr lövéssel jelzi, hogy jön az autó,

mire két bandita odarohan az előre átvágott fához és az út közepére döntik, aztán meghúzódnak a kukoricásban, a többiekkel együtt. Jön az autó, lefékez, mert az utat elzárja a ledöntött fa. A banditák veszett ordítózás közepette előrohannak s két oldalt felszakítják az ajtókat:

—...Bani! bani! bani! — kiabálják és ráncigálják ki a pénzeszedőt, akit az egyik bandita kezelésbe vesz és

tapossa a lábával, üti puskatussal a földön, mialatt az áldozat könyörög neki, hogy ne bántsa, gyerekei vannak, majd kiugrik a bandita taposó lábai alól és egy patakon átgázolva, a falu felé szalad...

Ezalatt a nagybajszú (persze álarcosan) Krausznét üti, közben azonban igyekszik megnyugtani, hogy ne féljen, most nem fogja komolyan ütni, de az idős uriaszonyt olyan félelem fogja el, hogy ki kell szabadítani a bandita kezei közül és a röprizt itt abba kell hagyni...

A GYILKOS FEJSZÉNEK NEM AKAD GAZDÁJA

De a felújítás itt nem is fontos. Amit tisztázni kell az, hogy történt a sofőr

megsebesítése fegyverrel és főleg, melyik volt a négy bandita közül az, aki a sofőrt egyetlen fejszecsapással megölte a volán mellett?

Ez úgy történt, hogy mialatt Krausznét és Boldura pénzeszedőt az autóból kiráncigálták, két lövés dördült el: az egyik megsebesítette a sofőrt, aki nem mozdult a kormánykerék mellől, aztán az egyik bandita a fejsze élével a sofőr arcába sújtott, ami azonnali halált okozott...

A rekonstrukciónak elsősorban a fejsze szerepét kellett tisztázni. Totu bevallotta, hogy ő löötte a sofőrt, a másik bandita csak a levegőbe löötte. A fejsze Bocannál volt, de ez kizárt, amellyel, hogy tőle Adam nevű társa elvette a fejszét és Adam volt az, aki a halálos fejszecsapást mérte. Ez a bandita viszont tagadja és azt állítja, hogy a fejszét csak azután vette el a társától, miután az a sofőrrel végzett! A fejszét azért vette el, hogy felfeszítse vele a teherautó ajtaját, mert tudták, hogy a pénz a dohány között van...

A felnyitás során tehát a fejsze szerepe nem tisztázódott. Mind a két bandita megmaradt állítása mellett, a gyilkosságot egyik sem akarta vállalni. A helyszíni vallásokból, de a lejátszódott tényekből is kitetszett, sőt majdnem biztosra meg lehetett állapítani, hogy a fejszét Bocan bandita használta.

Egy órán át folyik a türelmes vallatás. Újra és újra eljátsztatják a szerepeket, de eredmény nincs. Végül közlik a közönséggel, hogy nincs tovább, az előadás befejeződött, mehet mindenki haza. A banditákat megint összehívják, a csendőrkordon szűkebbre szorul és a közönség lassan oszladozni kezd...

EGY ATLATSZÓ TRÜK, — DE HASZNÁL

Amikor a statisztéria eltávozott, most igen bizalmas és barátságos beszélgetés következik a főügyész, a csendőrkapitány és a csökönyös bandita között.

Újra kezdődik a: — nézd fiam, minek tagadsz? És a végtelen türelmes meggyőzésnek újabb egyórai idő után meg is van az eredménye. A fejszes bandita végre bevallja, hogy ő volt a gyilkos...

Az előadás, amely nemcsak háborzongató izgalomban, de humoros részletekben is bővelkedett, ezzel csakugyan véget is ért.

A banditákat, akik öt napon keresztül minden testi és lelki készítés ellenére sem akartak vallani és a bizonyítékok súlya alatt sem voltak hajlandók tettüket beismerni, végül is egy egyszerű trükkel ugrasztották be, amit Oprea csendőrkapitány és Blagaia csendőrtörzsrőrmester agyal ki.

A törzsrőrmester beállított az egyik bandita feleségéhez hamis távirattal. A táviratban azt állott, hogy a bandita bevallotta tettét és kéri a feleségét, hogy az elrejtett ruhákat és fegyvereket szolgáltatassa ki. A bandita felesége erre azonnal kiásta az elrejtett bűnjelkeket és kiszolgáltatta a törzsrőrmesternek. Amikor aztán a banditák elé tették a csendőrök a ruhákat és fegyvereket, többé nem lehetett tagadni és

Totu, a banditák vezére, zokogva tett vallo-mást...

MIERT TÖRTÉNT A GYILKOSSÁG

Egy kérdés merül itt fel, nevezetesen az, miért ölték meg a banditák a sofőrt és miért üttették agya-főbe az autó másik két utasát, amikor semmiféle ellenállással nem találkoz-tak?

A lejátszódott röpriz megadta erre is a választ.

Totut kivéve, ezek a banditák álbandidák voltak, akiket csábított a pénz, de a támadás-nál elvesztették fejüket és megzavarodtak saját merészüktől. Ugy ugrabugráltak, ordítottak, csapkodtak a gépkocsi körül feleslegesen, hogy hosszú időt pazaroltak el arra, ahelyett, hogy a megfélemlített utasokat egyszerűen kiszállították volna az autóból, sakkban tartották volna őket fegyvereikkel és szépen csendesen elvégezték volna az autó kirablását...

A közönség nagyrésze a repviz után kissé csalódva távozott a rablógyilkosság színhelyéről, mert a rablási színjáték valódi volt ugyan, de a főszereplők, a banditák közönséges kontároknak bizonyultak!

PÉNZHAMISÍTÓ CIGÁNYOK

Csikszeredáról jelentik: Rostás György és Mária kolozsmegyei illetőségű cigányok néhány nappal ezelőtt Gyergyóbecs köz-ségben ütöttek tanyát. Nyomban „jövődélmező” foglalkozási ág után néztek. Ennek során abban egyeztek meg: legjobban lesz, ha pénzt gyártanak. A gondolatot tett követte. Néhány darab elég jól sikerült tizlejest csináltak. Az ujonnan vert pénzek „elsütése” már nem sikerült. Rajtapsipte őket a csendőrség és letartóztat-ta. A kézzel-lábbal kapálózó cigányokat a „pénzverdehez” szükséges bűnjelkeket egyetemben a cikszeredai ügyészségre kísérték, ahol régi cigány szokás szerint váltig hangoztatják ártatlanságukat.

SPORT

Rövid jelentések — a futballvilágból...

ITT AZ ELSŐ NAP MŰSORA!

A Nemzeti Bajnokság intézőbizottsága megállapította — sorsoláson kívül — az első nap programját. Eszerint:

Szeptember nyolcadikán, szombaton: Venus—CFR Bukarestben.
Szeptember kilencedikén, vasárnap: Juventus—Ripensia Bukarestben és Unirea Tricolor—Gloria CFR Aradon.

*
Püllöcköt, a Crisana kapusát, aki Konstancában állcsonttörést szenvedett, Bukarestben megoperálták.

*
Angol tréner szerződött a bukaresti Venus. Hogy kit, azt még nem árulták el.

*
Anglia meghívta a világbajnok olasz csapatot Londonba. A mérkőzés időpontja: november 14.

*
42 csapatot hivatalból soroztak be a Román Kupába és pedig a Nemzeti Bajnokság A-csoportjából tizenkettőt és a B-csoportból harmincat. (A B-csoport ügye annál érdekesebb, mert hivatalosan még nem döntöttek a létesítéséről, de a tagokat már besorozták...)

*
A budapesti Nemzeti csod előtt áll és valószínű, hogy nem indíthatja el a csapatot a második ligában.

*
Mégis angol bírójá lesz a Középeurópai Kupa döntőjének — így határozott a kupabizottság is.

*
Csehszlovákia és Románia katonai válogatottjai a Venussal játszanak villanyfényes esti mérkőzést hétfőn, illetve szerdán.

ARGENTINA LEGYÖZTE URUGUAYT — ÖVE A DELAMERIKAI HEGEMONIA

Argentina—Uruguay 1:0 (1:0). Buenos Ayresben játszották le 80.000 néző előtt a mérkőzést. Miután a montevidói találkozó 2:2 eldöntetlen volt a délamerikai futballhegemonia egy időre — az argentinok javára. Természetesen Argentina proficsapatával és nem amatőrjeivel játszott, akik a világbajnokságon nem valami fényesen szerepeltek.

A RAPID MÁSODSZOR IS GYÖZÖTT IRORSZÁGBAN

Rapid Bécs—Cellje Belfast 2:0 (1:0). A bécsi csapat „belejött”. Az igaz, hogy ir ellenfelei nem olyan erősek, mint a skótok.

AZ AUSTRIA LEGYÖZTE A DÁN VÁLOGATOTTAT

Austria Bécs—Dán válogatott 5:3 (2:1). Edzőmérkőzés Kopenhágában.

A SZEDED FC KIKAPOTT NEMET-ORSZÁGBAN

Hagen válogatott—Szeged FC 1:0 (1:0).

KONSTANCA

Crisana—Astra Romana 3:1 (0:1).

Brassóban lesz a vasutas bajnokság döntője?

Brassó, augusztus 24.
A brassói CFR csapata, mint ismeretes, bejutott a vasutas bajnokság döntőjébe, ahova rajta kívül még a bukaresti, konstancái és a piski CFR csapatok kerültek. A brassói CFR most értesítést kapott, hogy a négyes döntőt szeptember elsején és másodikon játszzák le. Elsején Bukarestben lenne a mérkőzés. Ha a brassói CFR győz elsején és a végső döntőt ő játsza, akkor Brassóban lesz a meccs, mert a CFR bukaresti pályája foglalt másodikon.

Így teniszezünk?

Dorothy Round angol bajnoknő tanácsai kezdőknek és haladóknak

A BACKHAND

A backhandet sajnálatos módon elhanyagolják az angol klubjátékosok. Pedig érdemes jól megtanulni a backhandet. Már csak azért is érdemes, mert sokan nem tudják és ha ilyen ellenfelekkel kerülünk szembe, fölényben lehetünk.

A backhand-fogásnál hüvelykujunk kissé feljebb ér a rektet nyelén, csak annyira, mint a forehandnál. Nem egészen egyenesen nyulik felfelé, csak annyira, hogy fokozza a fogás biztonságát és erejét. Az ujjak kissé jobban körülöleljék a rektet, hogy kényelmesen tarthassuk, ha a hüvelyk elmozdul.

Ha forehandról backhandre térünk át, ez egy pillanat alatt, minden nehézség nélkül történjék, rögtön, amint észrevettük, hogy a köze-

ledő labda inkább backhandütést kíván. A tartás-váltás egészen könnyű mozdulatot kíván. A következő pillanatban minden további nehézség nélkül vissza lehet térni a forehandra.

A láb elhelyezése éppen a fordítottja annak, ami a forehandnál szükséges. A jobb láb kissé előre lép, de nem áll túl közel a labdához, a balláb kissé balra van a másiktól, de nem túl-ságos távolban, mert ha nagyon szétvetett lábbal állunk, nem tudunk gyorsan mozogni.

A backhandnél nem a rektetnek azzal a dalával ütünk, amelyet a forehandhoz használunk, hanem a másikkal. Láttam ugyan már játékosokat, akik ugyanazzal az oldallal ütöttek backhandet, mint forehandet, de ezzel a módszerrel nem lehet pontosan célbatalálni, mert csökkenti az ütés lendületét és gyakran

okoz out-ütéseket. Ha a másik oldallal ütünk, sokkal könnyebb áttérni a forehandra, a backhandre. A rektet átlendül testünk másik oldalára, nem kell a csuklót forgatni, nem kell félbeszakítani a lendületet, hanem rögtön üthetünk.

Ügyeljünk a backhandnél arra, hogy könnyűnk kissé alacsonyabban legyen, mint a csuklónk és hogy a rektet fejét enyhén meghajlítsuk a labda felé. Ez fokozza a biztos célbatalálás lehetőségét. Ennél a módszerrel is épp úgy, mint a forehandnál, igyekezzünk alacsony labdákat ütni, vegyük célba az ellenfél területének valamely pontját és nagy lendületet adjunk, hogy karunk az ütés után bármely pillanatban visszalendülhessen forehand-irattába.

Jobbvállunk csaknem merőlegesen álljon a hálóra szemben, az ütés kezdetén és a rektet jól hajlítsuk hátra, mielőtt ütnénk. Ütés közben vállunk lendüljön egyet a rektet, vesse bele az ütésbe minden súlyát.

Nagyon kell ügyelni a backhandnél, hogy mindig a rektet közepe találjon a labdába — feltéve, ha nem vagyunk virtuózai a labdapergetés művészetének. Ez azért fontos, mert különben könnyen kiüthetjük a labdát a pályáról.

A kezdők gyakran követik el azt a hibát, hogy túlhamar ütnek be a labdába. Ez azzal az eredménnyel jár, hogy megingunk, lábunk bizonytalan lesz és nem tudunk rögtön ismét, várakozó állásba helyezkedni. Ezért lehetőleg mindig lábujjhegyen álljunk és nem túl közel a labdához. Jól figyeljünk ilyenkor az ellenfél ütésére, tartsuk szemmel a rektet. Amennyiben ütése olyan, hogy a labda közvetlen közelünkbe esik le, rögtön gondoskodnunk kell arról, hogy némi távolság legyen köztünk és a labda között, mielőtt beleütnénk.

De túl későn nem szabad a labdába ütnünk a backhandnél mert ezzel időt engedünk ellenfelünknek, hogy elhelyezkedjék a háló előtt és jól felkészüljön ütésünk kivédésére. Sokat gyakoroljunk a backhandet s sohase igyekezzünk forehanddal meguszni, amikor a helyzet backhandet kívánna.

Sokan bonyolultnak ítélik: nem a rektet középpel, hanem a nyélhez közelebb felülettel ütnek a labdába, melyet azután valósággal végigpörgetnek a hurozáson. Ennek megvan az az előnye, hogy — különösen ha a velünk részt szembenálló felé dobjuk a labdát, — a labda messzire esik le az ellenféltől, aki nehezen tudja visszautni. Ezzel a módszerrel azonban már csak az kísérletezzék, aki előzőleg kitűnően megtanulta a szabályos, pontos, tiszta backhandet.

Ha mingyárt a játszma kezdetén jó forehand és backhand alaputésekkel indulunk, megalapozzuk a győzelem lehetőségét. Eppen ezért minden fáradságot megér ezeknek az ütéseknek a gyakorlása.

(Folytatjuk.)

Hamburger és Schmidt az eszt és finn bajnoki teniszeversenyeken vesznek részt meghívásra és így még nem jönnek haza Berlinből.

Egy kezdő rávert Merlinre a francia Davis Cup játékosra, a houlgatei verse-

nyen. Az új csillag Destraman már az előmérkőzések során legyőzte Merlint — könnyen 8:6, 6:4 arányban.

Franciaország—Olaszország 8:1. A franciák fölényesen vezetnek az első három nap után.

Atlétika

Dicséretes példa:

Hazatérése után nyilvános elszámolást ad a zágrábi atlétacsapat vezetője

Bukarest, augusztus 24

A román atlétacsapat elindult Zágrábban, hogy a Balkán olimpián Romániát képviselje. A csapat vezetője bejelentette, hogy visszatérésük után részletes nyilvános elszámolást ad. Eddig ugyanis — nem alaptalanul — hangzottak el vádak, hogy többet költöttek a kelletnél és a pénzt nem az atléták minél kényelmesebb ellátására fordították.

Dicséretes kezdeményezés! Nem ártana, ha minden külföldre induló román sportexpedíció követné!

Holland rekordot dobott De Bruyn a holland bajnoki versenyeken 14 m. 30 cm-es dobásával. A régi rekord 14 m. 16 cm. volt.

Sulyos sportbaleset Szegeden. A SzAK-pályán treniroztak a SzAK, az SzTK és a Szegedi Vasutas atlétái. Diszkoszvetés közben Vizváry, az SzTK atlétája olyan szerencsétlenül találta fejbe a diszkoszszal Almássy nevű klubtársát, hogy az sulyos koponyatörést szenvedett. A szerencsétlenül járt atlétát a mentők kórházba szállították, állapota reménytelen.

Vízipóló

Két kiadatlan magyar vízipóló játékos játszott a Crisanában a bukaresti CFR elleni bajnoki mérkőzésen. A CFR óvott. A román szövetség kérdésére a magyar szövetség megerősítette, hogy Szabó és Illés játékosok még valóban a magyar szövetség igazolt játékosai és kiadatásuk még nem történt meg. Ezek után valószínű, hogy a meccset megsemmisítik.

Ökövívás

A temesvári ökölvívók megérkeztek Budapestre és már treniroztak is. A pénteki mérkőzést a Angol-parkban rendezik a következő párosítással: Pehelysuly: Gilicze III—Lovas (magyar bajnok). — Bantamsuly: Gavrilenco—Énekes (olympiai és Európa-bajnok). — Könyvisuly: Gilicze II—Szabó (magyar bajnok). — Kisközépsuly: Savici—Perczel.

GAZDASAGI TANACSADÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenőtől

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv

ára 120. — Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58 az udvarban.

Felszabadulva köszönti az egész emberiség

Dr. VEREBÉLY TIBOR egyet. tanár

A RÁKBETEGSÉGRŐL

írt, most megjelent művét.

Mindnyájunkat egyformán fenyeget ez a rettegett betegség! — Olvassuk el világhírű orvos-professzorunk kitűnő felvilágosító művét!

Védekezzünk

és előzzük meg a veszélyt idejében!

A tartalomjegyzékből: A rákos megbetegedések lényege, fajtái. — Fertőző-e a rák? — A rákos daganatok keletkezésének tényezői: inger, egyéni hajlam, stb. — Rákos és nem rákos daganatok. — Rákos megbetegedéseket előidéző vegyi anyagok, foglalkozások. — A betegség tünetei. — A gyógykezelés módjai: sugaras kezelések, operációk, a rák életfeltételeinek megvonása. — A rákkutatás mai állása. — A ráksejtek mérgező anyagcsere termékei. — A rák egyéni gyógyítása. — A röntgen és rádium jelentősége. — Megelőzés és védekezés, stb. stb.

Hogy e nagyfotosságu mű mindenki számára könnyen beszerezhető legyen, ára csekély 24 lejben nyert megállapítást.

Beszerezhető: portóköltéssel 30 lej, a pénz előzetes beküldésével, mert utánvétellel nem szállítjuk. — Brassói Lapok könyvosztálya, Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%-engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Tartályokat veszünk 30—70 hektóliter nagyságban, használt, jó állapotban, falvastagság megjelölésével. 14141

Malomgépeket keresünk megvételre, teljes leírást kérünk. Pünkösdi malom, Dárste, jud. Braşov. 14145

Állást nyer

Keresek szeptember elsején belépésre perfekt románul beszélő, ügyes kiszolgáló segédet, aki paplan és ágynemű konfekcionáláshoz ért. Ajánlatokat g. muresi fiókkaiadóba. 14081

Erdei közöskönyvhöz (két tisztviselőhöz) kerestetik perfect főzőnő, aki egyéb munkát is végez. Ajánlatokat „Szeptember 15.” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 14159

Házasság

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítve a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágnyelv. stb. Ára színes borítólappal 30 lej.

Leányomat, aki most külföldön zeneakadémiát végez, férjhezadnám olyan uriemberhez, aki átvénné gőzmalom és birtokom vezetését. Leányom háziasan nevelt 25 éves keresztény, román, német, magyar, francia nyelvet beszélő s nemcsak apai szemmel nézve csinos, ígmegjelenésű, közepettermű hajdon. Jövedőbéliére teljesen rábírom az egyedüli vezetését ennek a vagyonomnak és ezenkívül kétmillió lei készpénzhozományt adok. Férjül, gondos, szorgalmas, munkaszerető uriembert keresek. Kimerítő személyleírással és teljes címmel ellátott levelet „A munka nemest” jellegre a kiadóba kérek

28 éves középtermű, jó alakú, csinos arckifejezésű, művelt árvalány, házasság céljából megismerkedne uriemberrel. Hozományá kettő milliónyolcszáz ezer lej készpénz, 2 kétemeletes, 3 egyemeletes és egy magánház. Bizony Ferenc 15 éve fennálló házasságközvetítő irodája, Timişoara, Bulevardul Berthelot 3

Vegyes

Iskolás fiut vennék teljes ellátásba, Saguna-gimnáziumba járó fiam mellé. Jó bánásmód és elsőrangú ellátás, mérsékelt díjazás mellett. Megkéréseket „Saguna” jellegre kiadóba kérek.

BJRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ára köve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

Világos, levegős

irodai helyiségek

központi fűtéssel kiadók, a „Kronstädter Allg Sparkassa” széknázában Brassó. Piafa Libertăţii 26 • Telefon 6—43

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvétellel 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

Női divatszalonok
Férfi divatszabók
Női kalapszalonok

gyermekruha varrodák, fehérneművarrodák figyelmét felhívjuk arra, hogy a legújabb

ősz és téli divattalapok

igen nagy választékban kaphatók a Brassói Lapok Könyvosztályában

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Brasov.